Banka Faizi Haram Mı?

Selim Çalışkan
gerceginkitabi.com
selimcaliskan@gmx.net
Nisan 2019

Faiz konusunda ayrıntılı bir yazı yazmam isteniyordu. Bu yazıda sık sorulan bazı sorulara gücüm yettiği ölçüde ve olabildiğince kısa yanıtlar vermeye çalışacağım. Sistemlerin ve süreçlerin nasıl çalıştığını uzunca anlatmaktan kaçınıyorum. Vardığım yargıların temelini oluşturan bu bilgiler yazıda verdiğim kaynaklardan edinilebilir ve böylece çıkarımların sınanabilir. Önce şunu aklımızdan çıkarmayalım: Fetva isteme alışkanlığı iyi değildir, kişiyi tembelliğe alıştırır. Kendi fetvanızı kendiniz vereceksiniz. Bu, herkesin kendi Kuran yorumuna sahip olması anlamına gelmiyor. Fetvanın veya içtihadın gerekçesini, çıkış noktasını Kuran'da bulmak, bilmek anlamına geliyor. "Herkesin Kuran'ı ayrı yorumlayabileceği, bu yorumların her birinin de aynı anda doğru olabileceğini" zaten Kuran'ı bilmeyenler söyler. Böyle safsatalara kanmayalım diye, eğri ve doğru açıkça belli olsun, gerçeğe tanık olunsun diye her birimiz Kuran'ı elden geldiğince bilmek zorundayız. Böyle bir çaba size zor geliyorsa fetva istemeniz iyiliğinize değildir.

Aradan ilginizi çeken soruyu okuyup kapatmanızı tavsiye etmem. Yanıtlar birbirinin devamı ve bir bütün oluşturuyor. Bir sorunun yanıtı bir başka soruda sürüyor.

İçindekiler

"Allah faizi yasaklıyor mu?" ... 3
"Allah *riba*yı neden yasaklıyor?" ... 4
"*Riba*, faiz midir?" ... 4
"Vadeli mevduat hesabım var, hükmü nedir?" ... 5
"İslami bankacılığın hükmü nedir? Katılım bankasında mevduatıma kar payı alıyorum, hükmü nedir?" . 7
"Kredi çektim, hükmü nedir?" ... 7
"Ev, insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından olduğu için kredi çekerek ev sahibi olmak caizdir." ... 8
"TOKİ /Eminevim vadeli ev satıyor, kredi çekmeden alırsak helal midir?" ... 8
"Faiz verenin de, alanın da, aracının da hoşnut olduğu bir durum nasıl yasak olabilir?" ... 9
"Kredi kartı kullanıyorum, hükmü nedir?" ... 10
"Peşin fiyatına taksitle satın almanın hükmü nedir?" ... 11
"Ev /işyeri alıp kiraya verdim, hükmü nedir?" ... 11
"Ne yani, kiralama diye bir kurum olmayacak mı? Kira, *riba* mıdır?" ... 12
"Piyasa rayicinden kira almak *riba*ysa kira vermek de suç değil midir?" ... 13
"Kiracı olmak bile kirlenmek anlamına geliyorsa çamurdan da olsa bir ev mi alalım?" ... 14
"Vadeli altın hesabım var, hükmü nedir?" ... 15
"Senin güttüğün mantık yanlış. Kayaya kazma vurdun petrol çıktı. Bu da mı *riba*?" ... 15
"Altın yatırım hesabım var, hükmü nedir?" ... 15
"Yastık altındaki altınları bozdurup bankada altın hesabı açtım, hükmü nedir?" ... 16
"Banka kasasında param var, hükmü nedir?" ... 16
"Param /malım ben istemediğim halde arttı. Arazimden otoyol geçti, zengin oldum. Ne yapayım?" ... 16
"Borsa ve Forex caiz midir?" ... 17
"POS tefeciliğinin hükmü nedir?" ... 18
"Tahvil ve bono almak da *riba* mıdır? Borcu tefeciye değil, devletimize veriyoruz sonuçta." ... 19
"Yok artık! O zaman ithal mal almak da mı *riba?* ... 19
"Malımı mülkümü kazaya karşı sigortalıyorum, hükmü nedir?" ... 20
"Bankada /sigorta şirketinde çalışıyorum, hükmü nedir?" ... 22
"Bunların hiçbirini yapmıyorum ama paramı /malımı da harcamıyorum, hükmü nedir?" ... 23
"Faizsiz ekonomi olmaz. Böyle bir sistem hiç olmadı." ... 24
"İktisat diploman yok, ileri geri konuşuyorsun." ... 25
Ek: Petro-Dolar Döngüsü ... 26
Umduğu Yanıtları Bulamayan ve İçi Sıkılan Okuyucuya Not ... 28

"Allah faizi yasaklıyor mu?"

Faiz [riba] yiyenler şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. "Faiz de alışveriş gibidir!" dedikleri için böyledir. Oysa Allah alışverişi helal yapmış; faizi yasaklamıştır. Efendisinin öğüdünü kim dinler ve hemen buna son verirse, geçmişi kendisine, işi de Allah'a kalmıştır. Kim dönerse ateşin yoldaşları işte onlardır. Sürekli orada kalacaklardır. Allah faizi eritir; yardımları ise artırır. Çünkü Allah, suçlu nankörlerin hiçbirini sevmez. İnanmış olarak erdemli edimler yapanların, namazı dosdoğru kılanların [salat edenlerin] ve zekatı verenlerin ödülleri, efendilerinin katındadır. Üstelik onlara korku yoktur ve onlar üzülmezler. Ey inanca çağırılanlar! Allah'a yönelik sorumluluk bilinci taşıyın. Ve faizden kalanı bırakın; eğer inanıyorsanız. Böyle yapmazsanız Allah'a ve onun elçisine karşı savaş açtığınızı bilin. Pişmanlık gösterirseniz anaparanız sizindir. Ne haksızlık yapmış ne de haksızlığa uğramış olursunuz. Güç durumdaysa ona yeterli bir süre verin. Karşılıksız yardım olarak bağışlamanız, sizin için daha iyidir; keşke bilseydiniz! 2:275-280

Ey inanca çağırılanlar! Katlanarak artırılmış faizi yemeyin ve Allah'a yönelik sorumluluk bilinci taşıyın; böylece, belki kurtuluşa erişirsiniz. 3:130

Yasaklanmış olmalarına karşın faiz alıyorlar ve insanların mallarını haksızlıkla yiyorlardı. Onların nankörlük edenleri için acı bir ceza hazırladık. 4:161

İnsanların mallarında artış olması için verdiğiniz faiz, Allah'ın katında artmaz. Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek verdiğiniz zekat; katlayarak artıranlar işte onlardır. 30:39

Ayetlerin gösterdiği üzere riba (her ne ise) açıkça yasaktır ve bunun istisnası yoktur. Yukarıdaki ayetlerde açıkça yasaklanan *riba*, teknik bir terim değildir. Kabaran, taşan demektir. "Kabargı" diye de Türkçeleştirebiliriz. 22:5 ve 41:39[1] ayetlerinden bu anlam bellidir. Mal bağlamında kullanıldığında **durduğu yerde artan malvarlığından** söz edildiği bellidir. Yani emek karşılığı olmadan artan zenginlik.

Ayetlerden anlaşılacağı üzere bir şeyin *riba* sayılabilmesi için katlanabilmesi gerekir. Çalıntı para helal olmamasına rağmen *riba* değildir ama örneğin bu para birilerine faizle borç verilirse, elde edilen fazladan getiri *riba* olacaktır.

Yine ayetlere göre *riba*nın bir tür haksız kazanç, yani emek karşılığı olmayan olması gerekiyor. Paranın zaman değeri açıkça bu tür bir kazançtır. Paranın değeri, kendisidir; kendisi kadar olan değerden fazlasını satın alamaz. Faiz ise paranın durduğu yerde kabarmasına, katlanmasına neden olur. Faiz dışında hangi kazançların bu türden olduğuna aşağıda ayrıca değineceğim.

Geleneksel yorum sözcüğün bu anlama geldiği yönündedir. Elimizdeki sözlükleri ve sözcüğün Kuran'da geçtiği yerleri incelediğimizde sözcüğe yüklenen geleneksel anlamın doğru olduğunu görüyoruz.

Bu ayetlerde dikkat çeken bir başka nokta, 2:279'daki "kendinize haksızlık ettirmeyin" buyruğudur. Bu demektir ki Kuran bağlısı kendi parasının *riba* ile erimesine, yani kendi sırtından haksız kazanç elde

[1] ...Ve yeryüzünü kurumuş görürsün. Fakat ona su indirdiğimizde titreşir ve ***kabarır***; her göz alıcı bitkiden çift yetiştirir. 22:5, 41:39 (Ali Rıza Safa çevirisi)

edilmesine göz yumamaz. Parasını kendi eliyle bankaya götürüp kendi taahhüdüyle onu bankaya kullandırtamaz. Bankaya gidip ona *riba* ödeme taahhüdünde bulunamaz çünkü bunu yaparsa kendini bile isteye sömürtmüş olur; gönüllü kölelik etmiş olur; kendisine haksızlık etmiş olur. Ortada bir kötülük varsa bu işin iki ucunda da olunmamalıdır.

değildir. Allah'ın bencilliği yoktur, kendisi için hiçbir şey istemez (2:57,110,272,286, 4:111,170, 6:104, 10:23, 29:6, 35:15, 39:41, 41:46, 42:30, 45:15, 47:38, 64:16).

"Allah *riba*yı neden yasaklıyor?"

Kuran'da kimi buyruğun gerekçesi bildiriliyor, kimininki bildirilmiyor. Yukarıdaki ayetlerdeki yasanın gerekçesi bildirilmiştir. **Bu yasağın nedeni "kabaran"ın yoksulluğa neden olmasıdır.** Allah, yasasına teslim olan (Müslüman) toplumun iyiliğini istediği için o topluma kesin zarar verecek işleri yasaklar. Ancak bu zararın hangi mekanizmalarla gerçekleşeceği bildirilmiş değildir.

Yine ayetlere göre gereksinim sahipleriyle paylaşılan, yani Allah yolunda el değiştiren zenginlik kalıcı bir artışa uğrayacaktır. Bunun da nasıl gerçekleşeceği bildirilmiş değildir. Ne var ki bildirilmiyor olması bizim bunu keşfedemeyeceğimiz anlamına gelmiyor.

Allah bir şeyi yalnızca ve yalnızca insanlara kötü olduğu için yasaklar. Ve yalnızca insanlar için iyi olan şeyi buyurur. Kuran'ın anlattığı Allah kaprisli, kıskanç, haksızlık edici değildir. Allah'ın bencilliği yoktur, kendisi için hiçbir şey istemez (2:57,110,272,286, 4:111,170, 6:104, 10:23, 29:6, 35:15, 39:41, 41:46, 42:30, 45:15, 47:38, 64:16).

Öte yandan bizi Tevrat'ın kusurlu tanrısıyla aldatmaya çalışırlar. Pozitivist, doğalcı, insancı (hümanist), tanrıtanımaz kişiler de benzer biçimde Allah'ın bencil, yani kusurlu olduğunu öne sürer, ona iftira ederler.

Anlamamız gereken ilk şey budur: **Allah yalnızca toplumun yararına olanı buyurur.** Durduğu yerde, emek karşılığı olmaksızın kabaran ekonomik büyüklükler insana zararlı olduğu için yasaktır. Bu zarar çoğunlukla kısa vadede (Ar. *dunya; acel*) değil uzun vadede (Ar. *ahira; beka*) gelir. Yasaklamanın gerekçesi Kuran'da açıkça bildirilmez ama us yürüterek bu gerçeğe ulaşabiliyoruz (Kuran'da ara: *akıl*). Us yürütebilmenize yardımcı olacak kaynakları da yazıda vereceğim.

"*Riba*, faiz midir?"

Sermayede durduğu yerde oluşan kabarış, emek karşılığı olmadan artış *riba*dır; yasaklanmıştır (2:275-279[2]). Faiz *riba*nın yalnızca bir biçimidir. Rant da *riba*nın bir biçimidir. Faizin *riba* olması için tefecinin

[2] Faiz [*riba*] yiyenler, şeytanın çarptığı kimsenin kalktığı gibi kalkarlar. "Faiz de alışveriş gibidir!" dedikleri için böyledir. Oysa Allah, alışverişi helal yapmış; faizi yasaklamıştır. Efendisinin öğüdünü kim dinler ve hemen buna son verirse, geçmişi kendisine, işi de Allah'a kalmıştır. Kim dönerse, ateşin yoldaşları, işte onlardır. Sürekli orada kalacaklardır. Allah, faizi eritir; yardımları ise artırır. Çünkü Allah, suçlu nankörlerin hiçbirini sevmez. İnanmış olarak erdemli edimler yapanların, namazı dosdoğru kılanların ve zekatı verenlerin ödülleri, efendilerinin katındadır. Üstelik onlara korku yoktur ve onlar üzülmezler. Ey inanca çağırılanlar! Allah'a yönelik sorumluluk bilinci taşıyın. Ve faizden kalanı bırakın;

mafya olması gerekmez. Her faizli borç veren tefecidir. Kuran Arapça *faiz* sözcüğünü kullanmamış, onun yerine "kabaran" anlamındaki *riba* sözcüğünü kullanmış. Çünkü faiz veya tefe dışında da durduğu yerde, emek tüketmeden, katma değer üretmeden artan değerler var, gelecekte de olabilir. Örneğin Bitcoin bir süredir gerçek bir emek karşılığı olmadan değer kazanıyor. Banka faizi değildir ama ondaki karşılıksız artış hâlâ *riba*dır.

"Vadeli mevduat hesabım var, hükmü nedir?"

Tefeci, sizin paranızı başkasına kredi olarak verir ve ondan faiz alır. Bunu sizin sayenizde yapabiliyor. Siz tefeciye borç vermeseniz tefecilik yapamayacak. Yani siz tefeciyle ortak olarak ihtiyaç sahibini sömürüyor, onun emeğinden hak etmediğiniz parayı kazanıyorsunuz. Tefecinin ve sizin paranız durduğu yerde artıyor. Parasız kişi, parası olan kişiye para ödüyor. Siz ve tefeci, yani paralı kişiler, paranız olduğu için parasız kişilerin parasını almış oluyorsunuz. Başka deyişle, parasız kişiler paralı kişilere **kendileri parasız ve onlar paralı olduğu için** para ödemiş oluyorlar. Parasızlar daha parasız, paralılar daha paralı oluyor. Yeryüzü daha kötü, daha adaletsiz bir yer oluyor. Bu yüzden Kuran sizi de, tefeciyi de lanetliyor. Ateş dışında bir şey kazanmıyorsunuz.

Enflasyon kaç olursa olsun, bu mekanizma değişmiyor.

Bu yargıya şöyle itirazlar geliyor: *"Evi alacak kadar para biriktirdiğimde, evin fiyatı artmış oluyor. Emeğimin durduğu yerde erimesine seyirci kalamam. Eriyen param kimin cebine gidiyor? Vadeliye yatırırım. Enflasyon kadarını alıkor ve harcar, gerisini dağıtırım."*

İster inanın, ister inanmayın; eriyen paranız yine size mevduat faizi veren bankanın cebine gidiyor. Çünkü en başta enflasyonu yaratan para arzıdır. Para arzı bankalarca yapılır. Para sistemini öğrenmek için önce şu kaynakları okuyun:

- Para sisteminin tarihi: gerceginkitabi.com/dunyayi-ve-onun-yuzde-5ini-istiyorum/ (kurgu değildir, gerçektir)
- Para sisteminin tarihi: /watch?v=UDd4BrmLunw (başına Youtube ekleyin)
- Para sisteminin tarihi: /watch?v=0jG_JXa-sCY
- Para arzı ve merkez bankası sistemi: /watch?v=H3emNLok5Bw
- Para ve banka sisteminin doğayla ilişkisi: cokus.wordpress.com/2009/05/27/kesisen-yollar-ekonomi-ekoloji-enerji/
- En kapsamlı, en eksiksiz kaynak; para-banka-ekonomi-doğa ilişkisi (İngilizce): www.peakprosperity.com/crashcourse (çok uzun deyip üşenirseniz çok şey kaçırırsınız)

Para arzı, ekonomideki büyüme nedeniyle yapılır. Ekonominin büyümesi, daha fazla ürün ve hizmet üretilmesi demektir. Bu üretilenlerin karşılığında ödenecek paranın piyasaya sürülmesi gerekir. Para arzı büyümenin gerisinde kalırsa büyümeye ket vurur. Hükümetler, bankalar ve onlara güvenen halk öncelikle büyüme istediği için, yani *dunya*yı *ahira*ya yeğledikleri için, merkez bankaları para arzını büyümenin biraz üstünde yaparlar. Bu durumda enflasyon olur. Kısacası enflasyon merkez bankasının

eğer inanıyorsanız. Böyle yapmazsanız, Allah'a ve onun elçisine karşı savaş açtığınızı bilin. Pişmanlık gösterirseniz, anaparanız sizindir. Ne haksızlık yapmış ne de haksızlığa uğramış olursunuz. 2:275-279

ve bankaların istedikleri ve bankaların eylemlerinin yarattığı bir sonuçtur. Dolayısıyla yukarıdaki itirazı yapan kişi, aklınca bankadan kaçırdığı parayı yine bankanın kullanımına sunmaktadır. Sunduğu para ise kendisi gibi daha çok emekçiden faiz toplanmasına, daha çok işyerinin iflas edip kendisi gibi emekçilerin işsiz kalmasına neden olmaktadır.

Kaynakları incelediyseniz, para arzıyla banka kredisinin aynı şey olduğunu görmüşsünüzdür. Yani ekonominin büyümesi için birilerin kredi alması zorunludur. Bu yıl herkes yalnızca cebindeki parayı harcayacak olsa sistem çökecek biçimde tasarlanmıştır. Eskiden, yani değerli maden karşılıklı para zamanında böyle değildi. Bir başka deyişle, paranızı mevduat hesabına yatırdığınızda para arzına siz de katılmış oluyorsunuz. Yani enflasyona neden olmuş oluyorsunuz. Yani enflasyondan korunmak için yaptığınız eylem, enflasyon yaratıyor! Mideniz bulanmadıysa anlamadınız demektir. Bir ara verin, dingin kafayla kaynakları yeniden inceleyin.

Bu kaynakları incelediğinizde hükümetlerin borçlanabilme olanağının da gerçek bir felaket olduğunu göreceksiniz. Politik egemenlikle ilgili bütün yazılıp çizilenler, derin çözümlemeler, savaşların ve barış zamanlarının tarihi, edilen kavgalar, darbeler, seçimler, devrimler… Hükümetlerin borçlanabilmesi olgusu ve para basma yetkisini kimin elinde tuttuğu gözardı edildiği sürece bunların hepsi boştur.

Allah'ın sözünün gerçek olduğunu, bir başka deyişle Kuran'ın her harfinin bir amaca yönelik olarak orada var olduğunu anlamış isek, *riba*nın toplumu yoksullaştıracağı vaadini anlamamız gerekiyor. Kuran'ı ilk okumamın ve onun saf doğru söz olduğunu farkına varmamın üzerinden geçen sürede, bu yoksullaşmanın çok boyutlu olduğunu ve farklı kollardan ilerlediğinin işaretlerini gördüm. Bu başlı başına bir inceleme konusu olmalıdır. Bana kalırsa salt bu vaadin () nasıl yerine geldiğini keşfetmek amacıyla bir enstitü, bir Beytülhikmet bile kurulmalıdır. *Riba*, yani rant ve faiz ve paradan para kazanmanın her türlü biçimi üzerine kurulmuş küresel endüstri ekonomisi bir saadet zinciridir. Zincire girenlerin çoğunu yoksul bırakır. Zincir daha çökmeden bile insanları birbirine düşman etmeye başlar; işbirliğini ve acımayı yok eder, insanları kalpsiz olmaya zorlar. Bir de çökünce olacakları öngörmek zor. Ne var ki topluca yoksullaştığımızı çoğumuz hissetmiyoruz. Bunun nedeni, yakın geçmişte endüstri ürünlerinin ve tarım ürünlerinin fiyatlarının sürekli düşmüş olmasıdır. Bu yazıyı yazdığım 2019'ın bahar günlerinde sebze, et, motorin, beyaz eşya gibi malların fiyatlarından sızlananların çokluğu mu daha korkutucu, yoksa bu fiyatların ***düşüklüğü*** mü daha korkutucu, bilemiyorum. Evet, fiyatlar korkutucu düzeyde düşük ve bu yüzden yoksullaştığımızı, yani *emeğimizin değerinin azaldığını* fark edemiyoruz. Eisenstein'in Kutsal Ekonomi kitabındaki "doğal kaynak rezervi tabanlı para birimi" önerisini anımsayanlar bunu daha iyi anlayacaklardır. Üstüne Martenson'un sunumunu dinleyenler çok daha iyi anlayacaklardır. Hiç değilse enflasyona göre düzeltilmiş fiyat çizelgelerine bir göz atsanız gözünüzdeki perde kalkmaya başlayacaktır. Örnek: https://cokus.wordpress.com/2013/09/27/koylu-vazgecerse/ Bu çizelgelerde gösterilen şey aslında rant ve faiz düzeninin sonuçlarından başka bir şey değildir.

Eğer malınız varsa ve zenginliğinizi toplumun ve uygarlığının dibine dinamit olarak döşemek istemiyorsanız, paranızı vadeli hesaba yatırmak yerine toprak veya altın alabilirsiniz. Zor durumda olan bir çiftçinin tarlasını değerinden satın alsanız örneğin… Ve kira ödemeden tarlayı işlemeye devam etmesine izin verseniz… Hem o yakasını borçtan kurtarsa, hem paranız değerini korusa… İkiniz de mutlu olmaz mısınız? Veya paranızı enflasyona endeksli olarak gereksinim sahibi yakınlarınıza borç verseniz... Tefeci para kazanmasa... Yakınınızın işi görülse, sizin paranız bir süre daha değerini korusa, ikiniz de temiz kalıp mutlu olsanız, nasıl olur? Bu durumda yakınınız borcu geri ödeyemezse, her borcunu tahsil edemeyen gibi senetleri icraya vereceksiniz, bu kadar basit. Aslında senetle borçlanma sistemi Kuran'a tam olarak uygun değil. Kötünün iyisi sayılır. Çünkü Kuran tanık tutmayı zorunlu tutuyor. Senede tanık yazamıyorsunuz, yasada yeri yok. Borcunuza tanık tutmanın tek yolu noterden borç sözleşmesi yapmak. Ama bildiğim kadarıyla bu sözleşmeyi doğrudan icraya veremiyorsunuz. Yani Türkiye'nin borçlanma mevzuatı Kuran'a uygun değil veya Kuran'a uygun borçlanmayı güçleştiriyor. Bu

ülkede Kuran'a uygun evlenemediğiniz gibi borç da alıp veremiyorsunuz. Artık "din kişiyle Allah arasındadır, din işleriyle devlet işleri ayrıdır" ezberini yinelemeden önce yutkunursunuz biraz...

"İslami bankacılığın hükmü nedir? Katılım bankasında mevduatıma kar payı alıyorum, hükmü nedir?"

Allah'ın koyduğu yasağın amacını anlamaksızın o yasağı çevresinden dolanmaya çalışmak olanaklı değildir. Öncelikle bunu iyi anlamamız gerekiyor. Bunun için de para arzı ve banka sisteminin nasıl çalıştığını bilmek gerekiyor. Verdiğim kaynaklara başvurabilir, verdiklerimi beğenmiyorsanız sistemi kitaplardan öğrenebilirsiniz. Sistemi öğrenip öğrenmediğinizin sağlaması şudur: Sistemin dışında bir yaşam alanı kalmamış olmasından derin rahatsızlık duymuyorsanız, sistemi anlamamışsınız demektir. Öfkelenmiyorsanız, anlamamışsınız demektir! Bunu tartışmıyorum bile…

Bu sistemin içinde kalarak, yani para arzının /para basma eyleminin ta kendisinin *riba*yı yarattığı sistemin içinde kalarak İslami bankacılık ne ölçüde yapılabilir? Katılım bankaları da Merkez Bankası'ndan faizli borç alıyorsa, tartışacak fazla bir şey yoktur. Tartışacaksak katılım bankalarının yaptıkları her bir alışverişi kendi içinde değerlendirerek ayrı ayrı yargılara varabiliriz. Bunu yapmak gerekir. Bunu yapma iddiasında olan yayınları ararsanız bulabilirsiniz. Ama benim dikkatinizi çekmek istediğim nokta, bu yayınların atladıkları nokta: Bu para arzı sisteminin bir parçası olan kurumlar kabarandan bütünüyle arındırılmış kazanç sunma yetisine sahip olamazlar.

"Kredi çektim, hükmü nedir?"

Bir: Tefeci sizi sömürüyor. Tefeci sizin emeğiniz ile ürettiğiniz parayı, kendisi hiçbir katkı yapmaksızın alıyor. Dikkat edin, **tefeci hiçbir emek tüketmiyor**. Sizin tefeciye para ödeme nedeniniz onun size sağladığı emek değil, onun sizden daha çok parası olması. Onun için tefeci size haksızlık ediyor. Siz de kendinize bile isteye haksızlık ettirdiğiniz için suç işliyorsunuz

İki: Tefeciyi zengin ediyorsunuz. Bir başka deyişle, tefecinin yaptığı işi elinizle onaylıyorsunuz. Ağzınızla isterseniz sabah akşam sövün, tefecilik sistemini ellerinizle onaylıyorsunuz. Tefeciye bu işi daha acımasız, daha yaygın yapması için, girmedik köşe bucak bırakmaması için güç veriyorsunuz. Tefecinin "sponsoru" oluyorsunuz. Tefecinin suç işlemesine yardımcı oluyorsunuz (5:2[3]). Bir yakınınız sıkışıp sizden borç istediğinde onu geri çevirmek zorunda kalıyorsunuz çünkü siz de tefeciye borçlusunuz. Ranta ve faize bulaşmadan yaşamak isteyenler için çemberi daraltıyor, kaçacak yer bırakmıyorsunuz. Bu yüzden suç işliyorsunuz.

Faiz almanın değil, vermenin de kötü olduğunu anlamak için öncelikle banka sisteminin nasıl çalıştığını bilmek gerekiyor. Hiç bilmiyorsanız ve kısa yoldan öğrenmek istiyorsanız şurada anlatılıyor: /watch?v=UDd4BrmLunw

> *…Faizden kalanı bırakın; eğer inanıyorsanız? Böyle yapmazsanız, Allah'a ve onun elçisine karşı savaş açtığınızı bilin. Pişmanlık gösterirseniz, anaparanız sizindir. Ne haksızlık yapmış ne de haksızlığa uğramış olursunuz. 2:278-279*

[3] …suç işlemekte ve düşmanlıkta yardımlaşmayın… 5:2

Dikkat edin, "haksızlık etmeyin, kendinize de ettirmeyin" deniyor. Kuran kişinin kendisine kötülük etmesini yasaklıyor. Eğer bankanın aldığı faizin size yapılmış bir haksızlık olduğunu biliyorsanız buna izin vermemeniz gerekiyor.

"Ev, insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından olduğu için kredi çekerek ev sahibi olmak caizdir[4]."

Bunu diyen şunu da dedi: "Cinsellik insanoğlunun en temel ihtiyaçlarından olduğu için zina caizdir." Şeytanın her pislik için güzel, pırıltılı bir bahanesi olmasaydı zaten hiçbirimiz kirlenmezdik.

"Kredi çekmeden ev alamıyorum, ne yapacağım?" demek, "Kimse iş vermiyor, hırsızlık mı yapayım?" demeye benziyor. Yapmayın. Krediyle ev alarak kendinize ve topluma kötülük etmeyin. Para biriktirin, öyle alın. "Açlıktan öleceğim, ekmek çalmayayım mı?" diye sormanın da pek bir anlamı yoktur. Bu kadar köşeye sıkıştıysanız Para tanrısına secde etmenize icazet vermeyenleri mi suçlayacaksınız, yoksa sizi sıkıştıranları ve oyları ve fetvalarıyla gözünüzün içine baka baka onları destekleyenleri mi? Bu soruyu iyi düşünün. "Neden kendimize her şeyi yasaklıyoruz? Yaşamak bu kadar zor mu olmalı? Bu dünyayı yaşanmaz yapan biz değiliz ki?..." diyenler iyi düşünsün. Gereksiz olduğu söylenen sıkıntılara gönüllü olarak katlananlar, aslında "*Tağut*'a boyun eğmeden karnımı doyuramıyorum, ne yapayım?" diye soranların yüzüne bakabilmek hakkını satın alıyorlar. Onları bu kadar sıkıştıran sistemi desteklemiyorlar, ellerini temiz tutuyorlar.

Banka faizini emlak fiyatından bağımsız düşünemeyiz. Kredinin kolay alınıyor olması veya kredi talebinin yüksek olması, emlak fiyatlarını yükseltir. Çünkü insanlar kredi sayesinde ödeme güçlerinin üstünde olan emlakı satın alabiliyorlar. Sözgelimi yüz liralık bir taşınmaz ile yetinebilecekken kredi nedeniyle yüz elli, iki yüz liralık taşınmazı satın alıyorlar. Yaygın ve kolay kredi insanları doymazlığa, savurganlığa özendiriyor. "İnsanoğlunun en temel ihtiyacı" kaç metrekaredir? Kolay kredinin, *riba*nın olduğu yerde yüz, olmadığı yerde elli olduğunu söyleyeceklerdir örneğin…

Öte yandan yap-satçı veya inşaat şirketi, ürettiği taşınmazı kredi nedeniyle daha yüksek fiyata satabiliyor. Çünkü yaygın ve kolay kredi, yüz liralık ürünü aynı tüketiciye yüz elli liraya satabilmesini sağlıyor. Böylece banka kredisi bir tür hazcılık-savurganlık-kolay kazanç döngüsü ortaya çıkarıyor. Hükümetlerin sorumsuz, plansız ve rant odaklı kent planlaması da bu döngüyü besleyip güçlendiriyor. Yazının başında listelediğim kaynaklara ek olarak faiz ve kredi konusunu bu bileşenlerden bağımsız düşünemeyiz; düşünmemeliyiz. Faizli taşınmaz kredisinin topluma net yarar mı, zarar mı olduğu konusunda sağlıklı yargı verebilmek için bunları atlamamalıyız.

"TOKİ /Eminevim vadeli ev satıyor, kredi çekmeden alırsak helal midir?"

Vade farkını, yani faizi, yani *riba*yı alan tefeci değil de TOKİ veya Eminevim olmasın? Oturup şunu hesaplamanız gerekiyor: Bu satıcıların aldığı vade farkı, enflasyonun üstünde midir? Parayı mevduata

[4] caiz: İşlenmesinde, yapılmasında sakınca olmayan, yapılıp işlenmesine izin verilen, uygun, yerinde sayılan, yakışık alan. Genelde "İslam öğretisinde izin verilen" anlamında kullanılır.

yatırırken enflasyonu göz ardı edip "hepsi *riba*dır" demiştik. Peki, bunda neden enflasyonu hesaba kattık? Çünkü bunda başkasına kredi olarak verilmek üzere borç vermiyoruz, borç *alıyoruz*. Borcu ev biçiminde alıyor, faiziyle geri ödüyoruz. Enflasyonu yaratan banka sisteminin kendisidir. Ama vade farkıyla satış yapanlar bu eylemleriyle enflasyon yaratıyor değiller. Bu yüzden *riba* alıp almadıklarına bakılmalı. Benim gördüğüm kadarıyla TOKİ de, Eminevim de anaparaya enflasyonun üstünde faiz işletiyor. Ama bunu oturup kendiniz hesaplamalısınız. Bileşik faiz hesabı, net bugünkü değer hesabı ve termodinamik yasaları gibi nefes almak isteyen herkesin bilmesi gereken şeyler eğer okullarda öğretilmiyorsa bunun suçlusu ben değilim. Hiç bilmiyorsanız sorun, yardımcı olmaya çalışırım.

TOKİ, alt gelir kesimine peşin parayla ev ve işyeri satmayarak zaten tarafını baştan seçmiş durumda. *Riba*dan kaçınacak olan duyarlı bir azınlık varsa bütünüyle devre dışı bırakıyor, cezalandırıyor. Oldu da taksidi bitmemiş bir taşınmazı elden aldınız, borcunu erken kapatmak istediğinizde yüzde yirmi dolayında gülünç bir erken ödeme indirimi yapıyor. Bu indirimin en az yüzde elli, altmış dolayında olması gerekirdi çünkü ödenen vade farkı bu düzeydedir. Yani TOKİ borcu erken kapatmayın, faiz ödeyin istiyor.

Parası ödenen evleri dağıtırken TOKİ bir de kura çekiyor. Yani Kuran'ın yasakladığı iki işi birden yapmış oluyor.

Herhangi bir konuda temiz kalmaya çalışan azınlıkların üzerine titremek Allah korkusunun belirtisidir. Yalnızca çoğunluğa yönelmek ve sayısal çokluğun gereksinimlerine göre, ahlaki azınlıkların yaşam biçimlerini çiğneyerek çözümler üretmek genelde çoktanrıcıların davranışıdır.

"Faiz verenin de, alanın da, aracının da hoşnut olduğu bir durum nasıl yasak olabilir?"

Bu soruyu bize sorduran, Altın Kural'ı benimsemiş olmamızdır. Altın Kural, İncil'de geçer ve şöyle özetlenir: "Kendine yapılmasını istemediğin şeyi başkasına yapma." Bu kural, kişinin kendisine yapılmasına izin verdiği her şeyi aklar. Bu ilke sakattır ve sakat olduğu için Kuran'da bunu bulamayız. Kuran bunun yerine şöyle der:

> *Ey inanca çağırılanlar! Karşılıklı hoşnutlukla yapılan bir alışveriş yoluyla da olsa, birbirinizin mallarını haksız biçimde yemeyin ve benliğinizi yıkıma uğratmayın… 4:29*

Bu ayeti *"hoşnutluk varsa birbirinize haksızlık edebilirsiniz"* diye anlayıp çevirenler de var. Yani "kredi çeken kişi emeğinin sömürülmesini talep ediyor, buna rıza gösteriyorsa bu caizdir" demiş oluyorlar. Ama Kitap'ı adam gibi, doğru düzgün okursak Kuran'ın kendisiyle çelişmeyeceğini biliriz. 2:267 ayetine göre aldatarak, mecbur bırakarak, köşeye sıkıştırarak rıza üretilmesi meşru değildir:

> *…Size verildiğinde, gözünüz kapalı olmazsa almayacağınız kötü şeyleri vermeye kalkışmayın… 2:267*

Bu kötü şeyleri verdiğinizde yoksullar almaz değil, yine alırlar. Ama çaresiz oldukları için, başka seçenekleri olmadığı için, buruk bir rızayla alırlar. Yanınızda iyi şeyler veren bir başka hayırsever olsa sizin çürük ikramınızı anında bırakır ve iyi olana yönelirler. Çünkü ***seçenekleri*** vardır. Yani Kitap "Alternatifleri olmamasından yararlanmayın" demiş oluyor. Emeğini bankaya sömürten kişinin rızası, belki her sabah lanet okuduğu bu sistemde başka alternatifi olmadığı için gösterdiği buruk, kahırlı bir rızadır. Bankaya kendi ayağıyla gidiyor olması ve gelecek için iyimser olması bu gerçeği değiştirmiyor.

Bankaya borç para verdiğinizde, banka bu parayı kredi olarak verir. Bu krediden aldığı faiz, o krediyi geri ödeyen emeği üreten her kimse, onun sırtından kazanılır. Emekçinin bundan hoşnut olması, bunun adil olduğunu anlamına gelmez. Altın Kural, çelişkisiz olarak uygulanabilecek bir kural değildir. Zaten uygulanmamaktadır. Altın Kural doğru olsaydı intihar edeni kurtarmazdık. Kendini dövdüreni kurtarmazdık. Pek çok suçta şikayet aramaksızın kamu davası açmazdık. Bunları yapıyoruz çünkü Altın Kural'ın saçma olduğunu içten içe biliyoruz.

Birbirinizin mallarını haksızlıkla aranızda yemeyin… 2:188

Bu ayette rızaya hiç değinilmemiş. Çünkü **rızası bile olsa kimseye haksızlık edilmemelidir**. Altın Kural geçersizdir, batıldır, gerçekdışıdır.

Modern Batı (=Kitaplı =Ehlikitap), seküler olma iddiasında olsa bile Altın Kural'ı çöpe atmamıştır. Ona *özgürlükçülük, liberalizm, bireycilik* gibi cici giysiler giydirmiştir yalnızca. Kuran, bağlısını Kitaplılara uymamak konusunda defalarca uyarır. Uyarıyı dinlemeyen Müslümanlar Kuran'ın ilkeleri yerine farkında olmadan bozuk İncil'in veya bozuk Tevrat'ın veya Batılının paşa gönlünün ilkelerini benimsemiş olurlar. Bu ayrı bir yazının konusu, şimdilik burada kesiyorum.

"Kredi kartı kullanıyorum ama zamanında ödüyorum, avans çekmiyorum, hiç faize düşmüyorum, hükmü nedir?"

Nakitle alıp sattığınızda, bunun kaydı olmaz. Alışverişi yalnızca bilmesi gerekenler, yani alıcı ve satıcı bilir. Büyük Birader'i yaşamımızdan uzak tutmak bir Müslümanlık görevi olmalıdır. Çünkü Büyük Birader, yeryüzünde herkesin köle olması için çalışan bir firavundur.

Nakitle alışverişte tefeci bir şey kazanmaz. Kartla, çekle alışverişte tefeciye az da olsa komisyon öderiz. Hem alıcı, hem satıcı bundan zarar görür. Kart ve çek kullanılması durumunda tefecinin, yani bankanın sunduğu şey faizde olduğu gibi paranın zaman değeridir. Tefeciden zaman satın alır ve karşılığını komisyonla ödersiniz. Faiz yemek ve yedirmek kadar kötü olmasa da bunun aklanacak bir yanı yoktur.

Tüketici olarak yalnızca nakit harcama seçeneğimiz çoğu zaman vardır. Bu durumda kart kullanmanın belki tek gerekçesi uzaktan yapılan alışverişler olabilir. Bu bir zorunluluk mudur, yoksa külfetli seçenekler var mıdır, bunu her durum için ayrı ayrı değerlendirecek olan kişinin kendisidir. Her yetişkin, kendisini bahçe ile ateş arasında bir yere gönderebilecek sorumlulukla ve bunun gerektirdiği zeka ve vicdanla donatılmıştır. Ama kafa yorulmalı, tartışılmalı, paylaşılmalıdır.

Çiftçi ve küçük tüccar için durum farklı olabilir. Yatırım-hasat döngüsünde sürekli nakit kullanamayacağınızı düşünebilirsiniz. Ama kredi kartının ve çekin olmadığı zamanlarda da tarım ve ticaret vardı. Yalnızca nakit kullanmak tüccar için de basbayağı olanaklıdır. Bir sonraki yatırımınızı nakitle yapmayı hedefler ve buna göre dişinizi sıkarsanız, elinizde yeterince nakit biriktirir ve ondan sonraki döngüleri kart ve çek kullanmadan çevirebilirsiniz. Yani tüketici için geçerli olan, küçük işveren için de geçerli: Başladığınız gibi gider.

Bugün bize olanaksızmış gibi görünen şeylerin çoğu, eski dünyanın normalidir. Çökme sürecine girmiş toplumlarda "vergiyi tam ödeyerek para kazanmanın olanaksız olduğu" gibi efsaneler bile türemiştir. Faizsiz, kartsız, çeksiz yatırım ve ticaret olmayacağı efsanesi de bunlardan biridir.

"Peşin fiyatına taksitle satın almanın hükmü nedir?"

Normal koşullarda her satıcı vade farkı alır. Peşin fiyatına taksit, belli durumlarda veya belli ürünlerde çekiciliği artırmak için yapılan sıradışı bir uygulamadır. Satıcı aslında vadeli fiyatına peşin satar, peşin fiyatına vadeli değil. Yani peşin alandan daha fazla kar etmiş olur. Ziyanı yok, işin içine *riba*yı karıştıracağına fazladan kar etsin. Siz yine peşin alın, nakit alın. Vadeli aldığınızda satıcılara şunu söylemiş olursunuz: "Vadeli almak istiyoruz, vadeli satışları yaygınlaştırın." Bu da insanları paranın zaman değerini en küçük köşe bucağına kadar yaşamın içine sokmaya çağırmak demektir. Bu da temiz kalmak isteyenleri daha fazla köşeye sıkıştırmak demektir. Özgürlük diye bir şey yoktur; özgürlük hurafedir. Yüzde 99,9'umuz aynı anda cep telefonu kullanmaya başladığı için artık umumi telefon kullanma "özgürlüğü" yok. Bilmem anlatabildim mi?

"Ev /işyeri alıp kiraya verdim, hükmü nedir?"

Bir: Kullanmayacağınız şeyi satın almayın. Çünkü gereksiz şeyi satın alarak üreticiye "bundan bize daha çok üret" demiş olursunuz. Gereksiz doğal kaynak kullanmak kötüdür. *Gereklilik* gerçektir. Gereksizlik ise *gerçek olmayan* şeydir. Gerçek üzere yaşayacağız. Satın almış bulunduysanız gereksinim duyana kullandırın. Hem o, hem siz mutlu olun. Kabaranı yemeden bunu nasıl başaracağınızın bir örneğini alttaki soruda verdim.

Çocuklarınızın geleceğini, kullanmayacağınız şeyi satın almanın gerekçesi yapıyorsanız, size yine Kuran'ı anımsatacağım. Kuran'da örnek gösterilen iyi kullar, genç kuşağa miras olarak güzel ahlak bırakırlar, mal, mülk değil. Ana-babalar olarak yalnızca ahlaklı /tektanrıcı /teslim olmuş çocuklar yetiştirme sorumluluğumuz var. Çocuklarımızın malvarlığından hesaba çekilmeyeceğiz (2:132-133, 31:13-19[5]).

İki: Taşınmazı kredi çekerek satın aldıysanız yukarıdaki soruların yanıtlarında açıklandığı üzere ikinci kez suç işliyorsunuz. İş kurmak için yatırım yapma amaçlı kredi çektiyseniz bir, rantını yemek için kredi çektiyseniz iki suç işliyorsunuz.

Taşınmazların *riba*ya bulaşmadan nasıl kiraya verilmesi gerektiğiyle ilgili örnek için tıklayın: https://gerceginkitabi.com/yanlis-sorulara-dogru-yanitlar/?preview=true#_ftn11

---

[5] İbrahim kendisinden sonrası için bunu oğullarına öğütledi; Yakup da öyle: "Ey oğullarım! Kuşkusuz, Allah sizin için bu dini seçti. Artık yalnızca teslim olanlar olarak ölün!" Yoksa Yakup'a ölüm geldiğinde siz tanık mıydınız? Oğullarına şöyle demişti: "Benden sonra kime hizmet edeceksiniz?" Dediler ki: "Senin Tanrına; ataların, İbrahim, İsmail ve İshak'ın Tanrısı olan Tanrıya, Tek ve Eşsiz olarak hizmet edeceğiz. Çünkü biz ona teslim olanlarız!" 2:132-133

Lokman, oğluna öğüt verirken şöyle demişti: "Ey oğul! Allah'a ortaklar koşma! Çünkü ortaklar koşmak gerçekten büyük bir haksızlıktır! [...] Ey oğul! Kuşkusuz, bir hardal çekirdeği ağırlığında da olsa, bir kayanın içinde veya göklerde veya yeryüzünde de olsa, Allah onu getirir. Kuşkusuz, Allah En İnce Ayrıntılarla Gerçekleştirendir; Haberlidir! Ey oğul! Namazı [*salatı*] dosdoğru kıl; iyiliği öğütle, kötülükten alıkoy ve başına gelene karşı dirençli ol. Aslında işte bunlar kararlılık isteyen edimlerdir! İnsanları küçümseme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme! Kuşkusuz, Allah kendini beğenip övünenlerin hiçbirini sevmez! Yürüyüşünde gösterişsiz ol ve sesini yükseltme! Aslında, seslerin en çirkini doğal olarak eşeklerin sesidir!" 31:13-19

"Ne yani, kiralama diye bir kurum olmayacak mı? Kira, *riba* mıdır?"

"Emlaka yatırım" denen şey rant olgusunu, yani kabaranın bir biçimini ifade eder. Sözlükte rantın tanımı şudur: "Bir mal ya da paranın, belirli bir süre içinde emek verilmeden sağladığı gelir." Bunun aynı zamanda kabaranın /*riba*nın tanımı olduğu açıktır. İmarlı arsa ve üzerindeki yapı enflasyonun üzerinde değer kazanıyorsa veya yıpranmaya rağmen değerini yitirmiyorsa ona *riba* karışıyor demektir. Bu durum hayvan sürüsünün üreyerek çoğalmasına benzemez. Çünkü hayvanı beslemek için emek verirsiniz. Sürünün nüfusundaki artış, eğer başkasının hakkını yemiyorsanız, emeğinizin karşılığıdır. Tavşanlarınız çılgınca bir hızda çoğalıyor ve siz azıcık emeğinizin bunu hak etmediğini düşünüyorsanız o zaman o artışı *"enfal"* sayar ve ona göre dağıtırsınız. İmar düzeni değişti ve arsanızın emsali arttı diye değeri ikiye katlandıysa bu artış da *"enfal"*dir; yiyemezsiniz. Artmış değerinden sattı iseniz aradaki farkı dağıtmak zorundasınız.

Taşınmazınız değerine değer katmıyorsa ama taşınmazı kiraya veriyorsanız bu ayrı bir durumdur. Bu durumda haksız kazanç olup olmadığı, kiranın *tutarına* bağlıdır. **Kiranın tutarı, taşınmazın o süredeki sahip olma bedeli kadar olmalıdır.** Yani emlak vergisi, temizlik, aidat gibi giderlere amortismanı ve kira vergisini eklersek kira tutarını buluruz. Böyle hesaplayınca piyasa rayici bin lira olan bir taşınmazın kirası belki birkaç yüz lira çıkacak. Bunun üstü haksız kazançtır, kabarandır. Çünkü taşınmaz sahibi, o parayı kazanmak için herhangi bir emek tüketmedi. Taşınmaza sahip olmak için daha önce tüketmiş olduğu emeğin karşılığı taşınmazın kendisidir, kullanım hakkıdır, ürettiği kira değil.

Bu yargıya şöyle bir itiraz geliyor: "Otomobil kiralamakla bina kiralamak aynı şey." Hayır, otomobil ve makine kiralamak başka bir şey. Orada verilen gerçek bir hizmet var. Otomobilin bakımı yapılır, yıkanır, müşteriye taşınır… Ayrıca makinenin kalıcı değeri yoktur, zamanla yok olur. Taşınmazın ise kalıcı değeri vardır, hiç sıfır olmaz. Otel odası kiralamakla ev kiralamak arasındaki farka benziyor. Otelde verilen gerçek bir hizmet vardır. Oda temizlenir, ısıtılır, soğutulur, yemek hazırlanır... İnsan konuta para yetiremediği için otelde kalıyor değildir. Kiralık otomobile binen, satın almaya para yetiremediği için bunu yapıyor değildir. Taşınmaz kiralayanların hepsi değilse de büyük çoğunluğu, özellikle de konut kiralayan, satın alacak parası olmadığı için kiralar. Ayrıca barınak niteliğindeki taşınmaz, sağ kalmak için zorunlu gereksinim olduğu için kiralık makinelere benzemez.

Bir konut, işyeri veya tarla kiralamak, bir yönüyle bankadan borç almaya benziyor. Bankaya fazladan para ödemenizin nedeni, sizde olmayan paranın bankada olmasıdır. Yani siz yoksul olduğunuz, banka zengin olduğu için bankaya para ödersiniz! Kiracı, taşınmaz edinecek parası olmadığı için size kira ödüyorsa, kendisi yoksul olduğu, siz zengin olduğunuz içindir. İşte tam olarak bunun için *riba*nın tersi *infak*tır.[6] *İnfak*, zenginin yoksula vermesidir. *Riba*, yoksulun zengine vermesidir. Ama kimi zaman zengin kişi, kendisine yararlı olacağını düşündüğü için cebindeki parayı bağlamayıp kredi almayı yeğleyebilir. Yine cebindeki parayı bağlamayıp taşınmaz kiralamayı yeğleyebilir. Her durumda, kiralamayı seçen kişinin tercihini veya zorunluluğunu bir kâr etme nedeni olarak düşünmek yanlıştır. Çünkü karşılığında verilen bir *emek* yoktur. Yukarıda da sözünü ettiğim *riba*nın toplumu yoksullaştırma mekanizmalarından biri, emeğin değerinin düşmesidir.

Taşınmaz kirası yüzünden para kazanamayıp işini kapatanların haddi hesabı yoktur. İstatistik tutulmadığı için sayısını bilemiyoruz ama hepimizin çevresinde bu durumda en az bir kişi vardır. Eğer

[6] Allah, faizi eritir; yardımları [sadaka] ise artırır. 2:276
İnsanların mallarında artış olması için verdiğiniz faiz, Allah'ın katında artmaz. Allah'ın hoşnutluğunu dileyerek verdiğiniz zekat; katlayarak artıranlar, işte onlardır. 30:39

taşınmazınızdaki kiracının toplum için iyi bir etkinlik yaptığını düşünüyorsanız ve bu hizmeti emek harcayarak gerçekleştiren kiracı, çalışıyor olduğu halde size rant yedirebilmenin gerginliğiyle günlerini geçiriyorsa, yıl içinde şu veya bu nedenle işlerin kesat olduğu günlerde kirayı neyle ödeyeceği kaygısıyla uykuları kaçıyorsa kusura bakmayın, siz iyi biri değilsiniz. "Ama piyasası bu, rayici şu" diye yaptığınız savunma, tam olarak Allah'tan başkasına tapma örneğidir. Bu gerekçelerle Allah'ın buyruğunu düzenli olarak askıya almak, yani yaşamınızı Allah'a kulluk ettiğiniz ve etmediğiniz bölümlere ayırmak, çoktanrıcılığın (Ar. *şirk*) karşılığıdır.

Rant amacıyla taşınmaz satın alma davranışının yerleşmesinin ilk bakışta göze görünmeyen pek çok ahlaki ve maddi sonucu vardır. Maddi sonuçlardan biri, yapı üretiminde kalitenin düşmesidir. Çünkü kullanmayacağı işyerini, oturmayacağı konutu ~~yatırım~~ rant ve kira elde etmek amacıyla satın alan kişi, yapının kalitesine dikkat etmez. İlan sitelerini açıp bakın. Düşük nitelikli daire ve dükkan ilanlarında "yatırımlık" ifadesini göreceksiniz. Bu aslında "burada oturulmaz" demektir. İnşaat şirketi, **kullanmak için değil, rant için satın alınacağını bildiği yapıyı** kaliteli üretmek istemez. Sonuçta ülkenin yapı stokunun kalitesi düşer. Rant yiyici kazanır ama toplumun genel olarak zarar etmesi pahasına.

Taşınmazınızı piyasa rayicinden kiraya vermek yerine yukarıdaki formülle belirlediğiniz düşük kirayı alsanız örneğin… Kiracıyı yaptığı işe göre, ahlakına göre seçseniz… Diyelim ki buna en çok gerek duyanları belirleseniz, hem taşınmanız değerini korusa, topluma katkı sağlasa, hem de ihtiyaç sahibinin ihtiyacı karşılansa… Diyelim ki yüksek taşınmaz gideri nedeniyle kârlı olmayacak iyi bir işi kâr eder duruma getirseniz… Veya hepsini boş verin, sevdiğiniz birine kiralasanız… İkiniz de mutlu olmaz mısınız?

İnsanların hazır yiyici konumuna erişmeye değil, emek vermeye yönelmesi gerekiyor. Kabaranın her türlüsünün yasaklandığı veya ağır yaptırımla kısıtlandığı bir toplumda insanlar belli bir düzeye ulaştıktan sonra tembel olma hakkını satın almak istemez, çalışmayı ve üretmeyi sürdürmek isterler. Çalışan ve hazır yiyen ayrımı hiç olmaz veya en azından çok keskin olmaz. Malı biriktirmek diye bir şey olmaz; zenginle yoksul arasındaki ayrım azalır. Doğal kaynakların tükenmesi diye bir sorun olmaz veya şimdiki kadar ağır olmaz. Sistem, zenginin cimriliğini ödüllendirmediği için yoksullarla paylaşmasının önünde yapısal engeller olmaz. Yoksulun zenginden nefret etmesi, zenginin yoksuldan korkması için bir neden kalmaz. Birikmiş ve harcanmayı bekleyen emek olmayınca, yurttaşın malvarlığı ortalaması yükselir. Yani negatif geribesleme oluşur. Bu, gelir ortalamasını da yükseltir. Şimdiki *riba* düzeni ise pozitif geribesleme üzerine kuruludur; yani zenginin daha zengin olması, yoksulun daha yoksul olmasına neden olur.

Öte yandan kabaranın olmadığı bir ortamda yüksek gelir getirecek işlerin çekiciliği de azalacaktır. Bu durum "ekonominin" şimdikinden çok daha düşük bir hızda büyümesi veya hiç büyümemesi anlamına gelebilir. Kabul, ama büyümesizliğin veya düşük büyümenin kötü olduğunu bize kim öğretti? Para tanrısı öğretti. Gerçek Tanrı, hızlı gelenin ağır bir sıkıntıyı da yanında getireceğini söylüyor. Buna karşın hızlı geleni istiyorsak, gerçek Tanrı'ya güvenmediğimiz ve yanında gelecek ağır sıkıntıyı hak ettiğimiz ve ona razı olduğumuz anlamına gelir. "Tanrı'yla savaşmanın" ne olduğunu sanıyorsunuz? Bu savaşı kazanabileceğinizi düşünecek kadar delirdiniz mi?

"Piyasa rayicinden kira almak *riba*ysa kira vermek de suç değil midir?"

Evet, öyle olmalıdır. Temiz kalmaya çalışan azınlık olarak burada iki kötüden küçüğünü seçmek durumundayız: Tefeciye para kazandırmak mı, kabaranı yiyen taşınmaz sahibine para kazandırmak mı?

Ben, ev sahibine para kazandırmayı yeğlerim; yeğledim. Çünkü o, küçük kötü. Kötülük tekelini desteklemektense piramidin alt basamaklarındaki küçük kötüyü desteklemek daha uygundur. Çünkü parayı piramidin en tepesine pompalamamış, biraz daha tabana yaymış oluruz. Gücü yeten için karavanda veya çadırda yaşamak en iyisi. Buna gücünüz yetmiyorsa kötünün iyisini seçmek zorundasınız. Kendinize şöyle öncelikler belirleyebilirsiniz örneğin: Evi kiraladığım kişi o evi banka kredisiyle satın almış olmasın. Çünkü o evi kiralamam adamın hem kendine hem bana yaptığı haksızlığı onaylamak olur.

"Kiracı olmak bile kirlenmek anlamına geliyorsa çamurdan da olsa bir ev mi alalım?"

Çamurdan kastınız evin döküklüğüyse evet, alın. Evin iyisi, Allah'ın yasalarının anıldığı ve korunduğu evdir, lüks ve konforlu olanı değil (9:24, 24:36[7]).

Ama ne yazık ki peşin ödemeyle ev alma işini kategorik olarak temiz sayamayız. Çünkü konut üretme işinde yoğun rant döner. Rant, yukarıda açıkladığım üzere *riba*nın, yani durduğu yerde kabaran malın bir biçimidir. Bir toprağın imar koşulları değişmeden önce birileri o topraktan parçalar satın alır. İmar ve çevre koşulları değişince kat kat fazlasına satar. Toprağa kat kat fazla ödeyen müteahhit veya TOKİ, taşınmazı size satarken bu parayı sizden alır. Yani paranızın rant yiyiciye ulaşması için aracılık etmiş olur. İmar koşullarını değiştiren her müdahale, rant doğurur. Bırakın çoktanrıcılar bu rantı kapışsınlar, siz uzak durun. Taşınmaza ödediğimiz paradaki rant yükünün olabildiğince az olmasına çalışmalıyız. Olabildiğince diyorum çünkü bu yük nadiren sıfır olur.

Bütün bunlar size kanalizasyonda dolaşıp da paçalarını temiz tutmaya çalışmak gibi mi geliyor? Evet, tam olarak onu yapıyorsunuz zaten. Bu durum sizi çok üzüyorsa kentten uzak bir yaşam kurmanın yollarını arayın (6:92, 16:112…[8]). Kent yaşamı kır yaşamına göre daha aşağılık, daha kirlidir. Yahudiler Mısır'dan çıktıktan sonra kırda tertemiz yaşarlarken nankörlük edip kenti özlediler:

> *Oysa siz, "Ey Musa! Tek türden yemeğe katlanamayız. Artık bizim için efendine yakarışta bulun; yeryüzünde yetişenlerden fasulye, kabak, sarımsak, mercimek ve soğan çıkarsın!" dediniz. "İyi olanı aşağı olanla mı değiştirmek istiyorsunuz? Kente inin; istediğiniz şeyler kesinlikle orada vardır!" Bu yüzden aşağılanma ve düşkünlük damgası vuruldu ve Allah'ın öfkesine uğradılar. 2:61*

Burada bir beslenme tercihinin ötesinde, yaşam biçimiyle ilgili bir eleştiri vardır. Kuran, eskilerin masalları değildir. Yahudiler yukarıdaki ayetteki dualarını bugün de ediyorlar. Nüfuslarının hemen

---

[7] De ki: "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, en yakınlarınız, kazandığınız mallar, azalmasından korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız konutlar; Allah'tan, onun elçisinden ve onun yolunda çaba göstermekten daha çok hoşunuza gidiyorsa, artık Allah'ın buyruğu yerine gelinceye dek bekleyin. Çünkü Allah, yoldan çıkmış bir toplumu doğru yola eriştirmez!" 9:24
…Allah'ın, yükseltilmelerine ve onun isminin anılmasına izin verdiği evlerdedir. Orada, sabah-akşam onu yüceltirler. 24:36

[8] İşte bu, hem ellerinde bulunanı doğrulayan hem de kentlerin anasını ve tüm çevresini uyarmak amacını taşıyan, indirdiğimiz Kutsal Kitap'tır… 6:92
Allah, bir kenti örnek veriyor: Güven ve dirlik içindeydi; her taraftan bol yiyecek gelirdi. Yine de Allah'ın nimetlerine nankörlük ettiler. Bunun üzerine Allah, yaptıklarına karşılık zorlu bir açlık ve korku yıkımını onlara tattırdı. 16:112

tamamı kentlerdedir ve kentsoylu işlerle uğraşırlar. Çiftçiliği, işçiliği ve el emeğini aşağılık bulur, yaklaşmazlar.

Kent, yani uygarlık insanı git gide daha itaatkar olmaya zorlar. İtaatin ölçüsü kaçınca köleliğe ve zorunlu olarak eşkoşuculuğa evrilir. Kentte seçenekler azalır, hareket özgürlüğü azalır, kurallar yaşamın sürekli büyüyen bir bölümünü kaplar. Türkiye'nin ahlaksızlaşmasıyla köy nüfusunun azalması arasında doğrudan nedensellik ilişkisi vardır. Ahlaksız toplumun size temiz bir hareket alanı bırakmadığını hissediyorsanız kentten uzaklaşmanız sorunlarınızı ciddi olarak hafifletecektir. Ranttan arınmak da bunun içindedir.

TOKİ'ye geri dönelim. Ev kiralamanın da bir gereksinim olduğu söylenebilir. Bu gerçeğin üzerini örten hükümetler bir yandan kamu lojmanlarını kapatıyor, bir yandan elinde bulunan TOKİ gibi bir aygıtı konut kiralama gereksinimini karşılamak için kullanmıyor. Üstelik kendi çalışanlarının yani memurun ve askerin önemli bölümünün kirada oturmasına rağmen. Sattığı konutların yanına rayicin çok altında fiyatlarla kiraladığı konutları da eklese örneğin, gereksinim sahibi aileler yararlansa fena mı olurdu? "Piyasa ekonomisine aykırı" mı dediniz? Piyasa tanrısının buyruklarına aykırı, evet…

"Vadeli altın hesabım var, hükmü nedir?"

Mantık değişmez. Durduğu yerde artan değer altın da olsa, petrol de olsa, toprak da olsa *riba*dır. O zaman şunu soracaksınız: "Tohumu toprağa serpiyorum ve artıyor, o da mı *riba*?" Tohumun artması için emek harcanıyor. Bundan ötürü o artış, o emeğin karşılığıdır. İşlemeden veren bir toprağın sahibiyseniz elde ettiğiniz fazlalığı aşağıda "*enfal*" konusunda anlattığım üzere gereksinim duyanlara dağıtırsınız. Siz de, onlar da mutlu olursunuz.

"Senin güttüğün mantık yanlış. Kayaya kazma vurdun petrol çıktı, yüz yıl akacak. Su çıktı, bin yıl akacak. Bu da mı *riba*?"

Değneğinizi vurduğunuz yerden su veya petrol çıktıysa emeğinizin karşılığı olacak küçük bir miktar alır ve kalanı –kamu el koymuyorsa– çarçur etmez, savaş ganimeti gibi (Ar. *enfal*) sorumluluk bilinciyle dağıtırsınız. İnsanlar iki yüz bin yıldır köşe dönücülük ve zengin olma düşleri olmadan yaşıyorlar. Bu düşler insanın varoluşunun doğal bir parçası değil, modern bir saplantıdır. Yeryüzünün bütün malı zaten Allah'ındır. Biz yalnızca belli bir süre için ödünç alıyoruz. Kuran'a yayılmış yüzlerce ayet bunu anlatıyor. Bu bakış açısını kazanmış kişiler petrolü de, toprağı da, deniz balıklarını da bir kerelik kaynaklarmış gibi tüketmezler. Kuran'ı doğru düzgün okuyup anlamaya başladığınızda daha sorulmamış soruları bile yanıtlayacak derinlik kazanmaya başlarsınız. Burasının bir fetva sayfası gibi görünmesi sizi yanıltmasın. Ben dahil hiç kimseye gözünüz kapalı güvenmeyin. Kitabınız orada, yalnızca ona güvenin.

"Altın yatırım hesabım var, hükmü nedir?"

Şundan emin olun: Banka sizin yerinize gerçek /fiziksel altın mı alıyor, yoksa altın fonu mu alıyor? Altın fonu alınıp satılan bir kağıttır, var olmayan altını da işin içine katar. Dolayısıyla kabarandır. Banka fiziki altın alıyor ise sizden düzenli saklama parası keser. Saklama parası kesiliyor ise gerçek altınınız vardır.

Fiziki altın paranın değerini korumak için görece zararsız bir araç olabilir ama en iyisi değildir. Çünkü hiçbir işe yaramaz. Yerin altında *duran* altının onda dokuzundan fazlası, yerin üstünde de öylece *durmaya* devam eder. Altının yalnızca yeri değiştirilir ve bu yapılırken dünyanın enerjisi harcanır, suyu ve toprağı kirletilir. Daha zararsız seçenek parayı rant getirmeyen toprağa yatırmaktır. Daha da zararsızı parayı iyi işlere, Allah yoluna harcayıp bitirmektir. Zaten birkaç saat içinde öleceksiniz ve biriktirdiklerinizin hepsini yitireceksiniz.

Altının çoğu yerin üstünde de durmayı sürdürecekse yerin altından hiç çıkarmasak daha iyi olmaz mı? Olabilir elbette. Endüstride kullanılmayacak ise, kanıtlanmış ve kötümser olasılığa göre hesaplanmış rezervi yerin altında bırakarak alıp satmanın, yerin üstünde saflaştırılmış altın külçelerini alıp satmaktan bir farkı olmamalı. Bu durumda akla şu soru geliyor: "Gerçekte yerin altında da olmayan, hiç var olmayan altını da varmış gibi alıp satsak, bu da aynı şey olmaz mı?" İşte burada çizgiler bulanıyor. Yerin altında veya üstünde olsun, insanlar için maddi veya manevi herhangi bir yarar üretmeyen bir nesneye değer yüklenmesi ne kadar doğru? Kavrama indiğimizde, temele indiğimizde külçe altının karşılıksız paradan veya Bitcoin'den tek farkı, onu elinizde fiziksel olarak tutabiliyor olmanız ve hükümetlerin seçimlerine göre değerinin sıfırlanmayacak olmasıdır. Öte yandan toprak gerçektir. Ondan gerçek yarar üretiriz, Kuran'ın deyimiyle "ondan yeriz". Onun için parayı toprağa yatırmak, altına yatırmaya göre daha temiz, daha doğrudur.

"Yastık altındaki altınları bozdurup bankada altın hesabı açtım, hükmü nedir?"

Elinizde altın varsa sakın bankaya verip altın hesabına dönüştürmeyin. İnsanların elindeki fiziki altının toplanması, geri dönüşü olmayacak bir tezgahtır. Elinizdeki güvencenin bankanın güvencesine dönüşmesi demektir. Altınları kaptırdınız, geçmiş olsun. Artık rüyanızda görürsünüz. Tefeci size o altını ancak bir kiloluk külçe biçiminde, onu da taşıma parasını alarak verir. Tefeci sizi kafakola getirdi. O altın yastık altında da olsa, kiralık kasada da olsa daha güvendeydi. Tefeciye para kazandırdınız ve siz bu işten hiçbir şey kazanmadınız. Hesabınızın durumu hakkında önceki soruya bakınız.

"Banka kasasında param var, hükmü nedir?"

Tefeci sizi sömürü piramidine ortak etmiyor. Yalnızca binasında bir karış yer kiralıyor. Kasa kiralayarak tefeciye "dünyayı yakmaya, yuva yıkmaya, insanları kahretmeye devam et" demiş olmuyorsunuz. Yalnızca "bize daha fazla kiralık kasa ver" demiş oluyorsunuz. Tefeciyle iş yapmak ilke olarak hoş olmasa bile, başka seçeneğiniz yok ise bunda bir kötülük görmüyorum. Tartışılabilir. Farklı fikirlere açığım.

"Param /malım ben istemediğim halde arttı. Arazimden otoyol geçti, zengin oldum. Ne yapayım?"

> *...ribadan kalanı bırakın; eğer inanıyorsanız. Böyle yapmazsanız, Allah'a ve onun elçisine karşı savaş açtığınızı bilin. Pişmanlık gösterirseniz, anaparanız sizindir. 2:279*

> *Sana, Savaş Kazanımları [enfal] hakkında soruyorlar; şunu söyle: "Savaş kazanımları, Allah'ın ve elçinindir!"... 8:1*

Beklenmedik para /ganimet /devlet kuşu /armut piş ağzıma düş parası Allah'ın ve Elçi'nindir. Savaş kazanımı veya ganimet olarak çevrilen sözcük, karşılıksız olan gelen her türlü kazanımı anlatır. Aynı kökten gelen *nafile* sözcüğü 17:79 ayetinde öbür Müslümanların yapmaları gerekmeyip yalnızca Elçi'nin yapması gereken Kuran çalışmasını anlatır[9]. Yani ***fazladan*** çalışmayı... 21:72'de bir oğul isteyen İbrahim'e ***fazladan*** ikinci oğul verilir[10]. *Enfal* sözcüğü kiminin öne sürdüğü gibi savaş ganimeti olsaydı, hemen sayfayı çevirdiğimizde karşımıza çıkan şu ayetle çelişirdi:

> *Doğru ile yanlışın ayrılış günü, iki topluluğun karşılaştığı gün, kulumuza indirmiş olduğumuza inanıyorsanız şunu bilin: Ganimet/kazanç [enfal] olarak elde ettiğiniz şeylerin beşte biri Allah'a, resule, yakınlara, yetimlere, yoksullara ve yolda kalmışa aittir. Allah her şeye kadirdir. 8:41 (Y. N. Öztürk)*

Surenin ilk ayetinde ortada savaş yok. Ancak sorudaki gibi köşe dönme olaylarında, savaş ganimeti için verilen yargıyı bir ölçü alabiliriz. Şöyle düşünün: Tektanrıcılara eziyet ettikleri için, yani onlara temiz yaşama olanağı bırakmadıkları için büyük sıkıntılara girip, yaşamınızı riske atıp çoktanrıcılara savaş açmıştınız. El koyduğunuz mallar yeryüzünün en kötü insanlarının. Buna rağmen o zenginliklerin bütününe konamıyor, beşte birini dağıtıyorsunuz. İmar rantı, borsa dalgalanması benzeri olaylarda ise hiçbir sıkıntıya katlanmıyorsunuz. Üstelik size akan para, rastgele insanların parası. Yani sizinle savaşan çoktanrıcıların değil. İçlerinde temiz insanlar da var, vergi mükellefleri var, yurttaşlar var, komşunuz, kardeşiniz var. Çoktanrıcıların ganimetini bile yiyemiyorken onların malını nasıl yersiniz? Bir kere böyle bir arayışta olmamanız gerekir. Emrivaki oldu ve para elinize aktıysa, yanmak istemiyorsanız gerisin geriye, Allah'a vermek zorundasınız. Yani ayette sayıldığı gibi, kimsesize, çaresize, gereksinim duyana dağıtacaksınız. Kirli zamanınızda piyango bileti aldınız, sonra aklınız başınıza geldi, arınmaya başladınız. Sonra aksi gibi bilete ikramiye isabet etti, ne yapacaksınız? En çok gerek duyandan başlayarak hepsini dağıtacaksınız. Mantık budur. Kimlerin en çok gerek duyduğuna karar vermek, ilgili ayetlerdeki öncelikleri sağlamak koşuluyla sizin aklınıza, sağduyunuza, bilgeliğinize kalmıştır. Adı üstünde; sınav.

"Borsa ve Forex caiz midir?"

Borsa, Forex vb. piyasalarda elde edilen gelirin emek karşılığı olmadığı için hak edilmiş kazanç sayılması olanaklı değildir. Bunlar dev birer kumar masasıdır. Bunların faldan, piyangodan, pokerden farkı yoktur. Pokerde desteyi kararak rastlantısallığı kendi elinizde, zorlayarak yaratırsınız. Borsa gibi fiyatın dalgalandığı "yatırım" araçlarında ise fiyat, denetlenemeyecek sayıda ve karmaşıklıkta değişkene bağlı olarak değiştiği için rastlantısaldır. Kağıt destesini izlenemeyecek kadar çok sayıda insanın davranışlarının bileşkesi karmaktadır. "İzlenemeyecek kadar" demem dikkatinizi çekmiştir. Yani bu kadar çok sayıda aktörü ayrı ayrı izleme ve bunların bir sonraki hareketini kestirme olanağı olan biri için bu piyasalar kumar olmaktan çıkar ve sürekli başkalarını üttükleri bir keriz masasına, bir

[9] Sana ***özgü*** bir davranış olarak, gecenin bir kısmında, o Kur'an'la meşgul olmak üzere uyanık ol/uykudan uyan. Böylece Rabbinin seni övgüye layık bir konuma ulaştırması umulur. 17:79

[10] Ona İshak'ı bağışladık, ayrıca Yakub'u da ***hediye*** ettik. Hepsini hak ve barış için çalışan insanlar yaptık. 21:72 (Y. N. Öztürk)

dolandırıcılık tezgahına dönüşür. Nitekim herkesin elinde tuttuğu telefonların, kullandığı taşıtların, masasındaki bilgisayarların birer gözetleme aracına dönüşmesiyle bunu yapmak olanaklı olacaktır. Yapay zeka ve sinirsel ağ denen şeyler başka pek çok kötülüğün yanı sıra bu türden kestirimler yapabilmek için de geliştiriliyor. Öyle bir an gelecek ki kişilerin yaşamlarında yapıp ettikleri her şeyin bilgisi, üzerine kumar masası (=borsa) konabilen herhangi bir piyasanın geleceğini tahmin etmek için kullanılacak. Bu gibi durumlarda bu tahminleri yapma gücünü elinde bulunduran kişi, elini size göstermeyeceği için siz onları göremeyeceksiniz ve sürekli ütüleceksiniz.

Pokerde herkesin elinin kapalı olduğu da dikkatinizi çekmiştir. Yarıştığınız üç kişinin bağımsız rakipler olduğunu varsayarsınız. Nitekim belli bir hammaddenin tekeli olmuş kişiler, hisselerin çoğunluğunu ele geçişmiş kişiler, spekülasyon adı verilen aldatıcı hareketler yapmakta ve masadakileri dolandırabilirler. Bu, poker masasındaki üç kişinin öbür kişiyi ütmek için tezgah açmasına veya rulet masasındaki herkesin tek bir kişiyi ütmeye çalışırken bağımsız aktörler gibi davranmasına denktir.

Allah kumarı yasaklıyor çünkü oynayan herkes, kazanan dahil, istisnasız zarar görüyor. Allah insanlardan kendisi için bir şey istemiyor.

Kumarda kazanırsanız başkasına, kaybederseniz kendinize bilerek haksızlık etmiş olursunuz; ikisi de yasaktır.

Bunu böylece açıklığa kavuşturduktan sonra altın günlerinin caiz olup olmadığı da belli olmuştur umarım.

“POS tefeciliğinin hükmü nedir?”

POS tefeciliği, tefeciye (=bankaya) yüksek faiz ödemek istemeyen kişinin bir tüccarla anlaşarak, ondan bir şey satın almış gibi kredi kartı ödemesi yapması ve ondan ödeme tutarında nakit almasıdır. Kredi kartını müşterinin kullanımına sunan tefecinin sunduğu kredi kartına taksit olanağı kötüye kullanılmış olur.

Bu nasıl bir alışveriş, bakalım: Ortada bir ürün veya hizmet yok. Ürün veya hizmet satmak üzere kurulmuş bir sistemi amacı dışında kullanmak var. Bunun kamuya bir zararı var mı? Yok gibi. Ama tartışılır. Mesela tüccar, muhasebe sistemini kötüye kullanmış olur. Karşılığı olmayan fatura kesmesi gerekebilir. Bunun neden olduğu zarar, elde edilen yarardan büyük müdür? Tartışılır.

Peki, bu alışverişten kim kazançlı çıkıyor, ona bakalım: Borçlanan kişi görece düşük faiz ödeyerek borcunu kapatabildiği için kazançlı. Ama sonuçta *riba* ödüyor, yani kendisine haksızlık ettirdiği için suçlu. Tüccar, küçük bir faiz karşılığı elindeki fazla nakdi değerlendirdiği için kazançlı. Ama sonuçta *riba* alıyor, yani haksız kazanç elde ettiği için suçlu. Bu durumda şöyle bir soru sorulabilir: “Bu adam profesyonel POS tefecisi değil ve bana yalnızca enflasyon kadar faiz işletiyor. Ne ben faiz ödemiş oluyorum, ne de o para kazanmış oluyor.” Durum böyleyse kimse kimseye haksızlık etmiyor demektir. Tüccar fatura kesmek zorunda ise belki üzerine KDV eklenmesi gerekiyordur. Durduk yere KDV ödemenin kamuya yararı vardır, zararı değil. Ben bu durumun yine bir gri alan olmakla birlikte kimseye zarar vermediğini düşünüyorum. Ama yine tartışılabilir. Örneğin tartışmaya şu soruyla başlayabiliriz: “Paraya sıkışan esnafın veya yurttaşın tefeci (=banka) dışında gidecek bir yerinin olmaması kimin suçu? Hükümetin yurttaşını bu durumda kaderine terk edip üstüne bir de POS tefeciliğini yasaklaması ne demek oluyor?”

Peki, bu alışverişten kim zararlı çıkıyor, ona bakalım: Ha, zurnanın zırt dediği yer burasıdır. Bu alışverişten –yukarıdaki çekincelerim saklı kalmak üzere– tek zararlı çıkan kişi Fabian’dır. Yani altı yüz

yıldır dünyayı yakan bankadır. Fabian, hükümetleri eline eldiven gibi giydiği için POS tefeciliğini yasadışı kapsamına aldırmakta ve bu işi yapanları sanki topluma zarar veriyorlarmış gibi hapse attırmaya çalışmaktadır. Fabian'ın zarar etmesi kötü müdür? Değildir çünkü bugünkü para sisteminde bankanın var olmasında zerre kadar kamu yararı yoktur. Tefeci Fabian'ın kendisinden acil tüketici kredisi isteyen kişiden alacağı faizi haklı çıkaracak **hiçbir şey** yoktur. Bankaların herhangi bir borçlanma biçiminden aldıkları faizi haklı çıkaracak hiçbir şey yoktur. Dolayısıyla tefeci, tüketici kredisinin yüksek faizini almak yerine kredi kartıyla taksitli alışverişin düşük faizini almak yoluyla hakkının yendiğini öne süremez. Zaten hakkı olmayanı almaktadır. Tartışmaya şu soruyla devam edebiliriz: "Tefecinin tam tersini yapması, yani paraya sıkışan yurttaştan düşük faiz, parası olan tüketiciden yüksek faiz alması gerekmez miydi?"

"Tahvil ve bono almak da *riba* mıdır? Borcu tefeciye değil, devletimize veriyoruz sonuçta."

Evet, *riba*dır. Tefeci yerine topluma borç verdiğinizde, paranın faizi için tefecinin gönüllü müşterilerini değil, bütün ülkenin emeğini sömürmüş olursunuz. Daha da kötü olduğu söylenebilir. Bono satan hazinenin yaptığı iş, **ülkenin kredi kartından avans çekmenin dengidir**. Yani bir sonraki ay daha büyük avans çekmek zorunda kalacak, "asgarisini" ödeyerek ayı geçirecek ve borcunu sürekli artıracaktır. Sizin bono satın alabiliyor olmanız, hazinenin bu borcun büyük bölümünü tefeciden, yani bankalardan aldığı gerçeğini değiştirmez. Nitekim bankadan karma yatırım fonu aldığınızda, banka doğrudan hazineden aldığı bonoyu zamlı olarak size satmış olur.

Hazinenin borç alması iyi bir şey değildir. Eski dünyada devletler hiç kimseden borç almazdı. Bu rezillik son üç yüz yılda ortaya çıkmıştır. Kimi zaman tefecilerin de kışkırttığı savaşların ağırlaşan maliyeti altında sıkışan krallar, altını ve gümüşü biriktirmiş olan yurtiçi ve yurtdışı tefecilerden borç almaya başladılar. Zamanla bu borçlanabilme olanağı karşılığında tefeciler hükümetlerden git gide genişleyen ayrıcalıklar kopardılar. Ta ki merkez bankaları da onların eline geçsin. TCMB'nin yarım hissesi de tefecilerin elindedir. Hazinenin durumu, uyuşturucu satıcısından giderek daha büyük dozlar satın alan bir uyuşturucu bağımlısının durumuna benzer. Hoş, uyuşturucu satıcısının sunduğu bir ürün vardır, tefeci hiçbir şey sunmaz. Bu mekanizmayı anlamadı iseniz verdiğim kaynakları ve fazlasını okumalısınız.

Kredi kartına yüklenen hazinenin iflas etmesi kaçınılmazdır. Size özelleştirme diye yutturulan şey **hacizdir**. Tefecinin ördüğü ağ, İran, Kuzey Kore benzeri birkaç istisna dışında bütün küreyi kaplamıştır. Dikkatli bakmazsanız firavunun büyücüleri gözünüzü bağlar ve özelleştirilen şirketleri satın alanla bonoları satın alanın farklı kişiler olduğunu sanırsınız. Gerçekte ikisini de Fabian alır. Yalnızca giydiği eldivenleri değiştirir.

"Yok artık! O zaman ithal mal almanın da *riba* olduğunu söyleyeceksin herhalde. Sonuçta hepsi için döviz ödeniyor."

İthal mal almak *riba* değildir. Sonuçta paranızı veriyor ve karşılığında ürün veya hizmet alıyorsunuz. Ama ithal mal almanın faizle şöyle bir ilişkisi var:

İthalat ihracattan fazla olduğunda, yurt dışına akacak olan net paranın yine yurt dışından gelmesi gerekir. Çünkü yabancı şirketler Türk lirasını istemezler. Çünkü Türk lirasıyla kendileri alışveriş yapamazlar. Bunun tek istisnası ABD dolarıdır. ABD, ithal ettiği malın parasını ödemez. Öder ama ABD

dolarıyla öder. O da karşılıksız basıldığı için aldığı gerçek ürün ve hizmet karşılığında dünyaya değersiz kağıt verir. Bu mekanizmayı anlamak için Petro-dolar döngüsünü anlamak zorundayız.

Hazine, yabancı şirketlerin kabul edeceği para birimlerini bir yerden bulup **satın almak** zorundadır. Bildiniz; tefeciden satın alır. Tefeciden satın alır, ithalatı yapacak olan kişilere satar. Böylece "girişim özgürlüğü" ve "serbest ithalat" rejiminde dilerseniz hava bile ithal edebilirsiniz. Ama satın alınan bu dövizin maliyeti bütün topluma ödetilmiş olur. O zaman her alışverişte şu kararı vermeniz gerekir: "Bu aldığım şeyin gerçekten ithal olması mı gerekiyor?" Bu kez neyin ithal, neyin yerli olduğu sorulacaktır. Corolla'nın yüzde kırk beşi yerli ama Toyota ya kazandığı parayı Hindistan'a götürüyorsa, örneğin? Sonuçta sermayedarsanız ülkelerin sınırları size işlemiyor. Sınırlar yalnızca sizin, benim gibi emeğini satmak zorunda olan insanlara var. Türkiye'nin sınırlarının sermayedar için kaldırılmasını Fabian, 12 Eylül 1980 darbesini yapanlara emretmişti. Emre itaat ettiler, hala ediyorlar. O zaman Müslüman olma iddiasında isek "ben politikayla ilgilenmem" demeyi, "şuralara şuralara politika girmemeli" demeyi, "İslam bireysel yaşanır" demeyi bırakacağız. Dünya sistemini, yani Fabian'ın bizi nasıl parmağında oynattığının ayrıntılarını öğrenip bu kirden arınmış, farklı bir yaşam düşlemek ve kurmak zorundayız.

Harcamak üzere biriktirilen paranın faize bulaşmadan değerini koruması için altını önermiştim. Dikkatli okurlar altının da ithal mal olduğunu fark edip bunun çelişkili bir tavsiye olduğunu düşünmüşlerdir. Evet, altını Türkiye'ye getirebilmek için hazine faizle borçlanıyor. Bundan ötürü en iyi değer saklama aracı altın değildir. Rant bulaşmamış toprak satın almak temiz bir seçenektir. Ancak en iyi, en ideal, kusursuza en yakın seçenek harcamayı ertelediğiniz parayı bir ihtiyaç sahibine iyi bir işte kullanılmak üzere faizsiz borç olarak vermektir. Bunu bireysel olarak yapmanın zor olduğunun ayırdındayım. Bu, en iyi kurumsal yollarla yapılır. Bu zorluk, İslam'ın asla bireysel bir mesaj olarak iletilmediğini, kişiyle Tanrı'sı arasında olamayacağını, Meclis'ten ve Adliye'den kopuk bir vicdan meselesi olamayacağını göstermeye yeterlidir.

Baştan ayağa pisliğe batmış bir sistemin (=*din*in) içinde yaşarken kötülerin arasından en az kötü olanı seçmek kaçınılmazdır. Sonuçta önceliklerimizi yarıştırıyoruz. Bizim için en kötüsü hangisiyse öncelikle ondan kaçınırız. Altın, elbette mevduat hesabından ve taşınmaz rantından daha temizdir ama ondan daha temiz seçenekler de vardır. Tertemiz olmak istiyorsak bu rezil sistemi barışçıl yollarla düzeltmek üzerine kafa yormak, yapılmak üzere bekleyen görevlerimizden birisidir.

"Malımı mülkümü kazaya karşı sigortalıyorum, hükmü nedir?"

Sigorta sistemi basitçe şöyle çalışır: Primler bir havuzda toplanır. Kazaya uğrayan varlıklar azınlıkta olduğu için yüklü ödemeler havuzdan rahatça karşılanır. Toplanan prim ile yapılan ödeme arasındaki fark, sigorta şirketinin karıdır.

Kuram yeterince basit ve masum görünüyor. Ama sigorta şirketlerinin hemen hepsinin bankalara ait olması tuhaf değil mi? Değil, çünkü sigorta şirketleri topladıkları parayı kabaran yatırım araçlarında bekletirler. Yani kazançlarının büyük bölümü *riba*dır. Vadeli mevduat hesabınıza yatırdığınız para nasıl *riba* toplamakta kullanılıyor ve canlar yakılıyorsa, sigorta şirketine ödediğiniz parayla da *riba* toplanıyor ve canlar yakılıyor. Canlar nasıl mı yakılıyor? Sigorta şirketlerine sövüp duranlar neden bu kadar öfkeliler sanıyorsunuz? Çünkü şirket zarara uğramış sigortalıya olabildiğince az para ödemek için kırk takla atar. Sigorta şirketlerinin ettiği türlü zulüm apayrı bir yazı, hatta kitap konusudur.

Sizin bu alışverişten kazancınız da karşılıksız olabilir. Ödediğiniz prim toplamını kat kat aşan bir tazminat almış olabilirsiniz. Bu durumda karşılıksız bir kazanç elde etmiş olacaksınız. Hayatta karşılıksız kazanımlar da var, evet. Hayat sıfır toplamlı bir oyun değildir, evet. Ama bu kazanımlar

toplumun meşru desteği ile sağlanırsa temiz olur. Kazanç amaçlı çalışan ve sizin kazaya uğramamanız için duacı olan bir şirketin ödediği tazminat temiz midir, emin değilim. Kaza sigortası sistemi kamu yararı için, kamu adına yürütülen bir sistem olursa alacağınız tazminat temiz olur. Çünkü bu durumda prim havuzu, toplumun dayanışmasının bir aygıtı olur; *riba* havuzu olmaz. Karışık geldiyse şöyle düşünün: Kazaya uğrayan kişinin zararının tazmin edilmesinin bir hak olduğunu düşünüyor iseniz, bu hak herkes için geçerli olmalıdır. Şu veya bu şirketin müşterileri için sınırlı tutulmamalıdır. Bu durumda belli varlıklar için kaza sigortası zorunlu tutulmalıdır. Tıpkı her çalışanın sağlık sigortasından yararlanması için zorunlu olarak prim ödemesi gibi. Hastalık da bir kazadır. Ödediğimiz sağlık sigortası primlerinin kaza sigortasından hiç bir farkı yoktur. Her çalışandan zorunlu olarak sigorta primi alınır. Pek çok ülkede çalışmayanlar da sigortalıdır. Prim ödeyecek paraları olmadığında onlardan prim alınmaz. Devletin yaptığı zorunlu sağlık sigortasında kar amacı güdülmez. Mal ve mülk sigortası da bu ilkeyle yapılmalıdır. Prim zorunlu olduğunda, sigortanın amacı kar elde etmek değil dayanışma sağlamak olduğunda, havuzdaki primler kabaranda değerlendirilmediğinde alınan tazminat da temiz olur. Mevcut kaza sigortası sisteminde ise primler şirkete göre değişkendir; şirket gönlüne göre düşük prim kayırmacılığı yapar; prim havuzu *riba* ile kirlenir; tazminat ödemeleri kavgalıdır; tazminatlar değişken ve kirlidir.

Taşınmazınız veya üretim araçlarınız sigortasız kullanılamayacak denli değerli olduğunda sigortalamak caiz midir? Bilmiyorum. Bazı soruların yanıtı bulanıktır. Kaza sigortası yaptırmak zorundaysanız tamamı kamuya ait bir sigorta şirketini seçmeniz kötünün iyisi olacaktır. Benim o kadar değerli malım olsa, sigortalamadan kullanabilmek için bütün olanakları zorlardım. Trafik sigortası, işyeri kaza sigortası gibi zorunlu durumlarda yapacak bir şey yok. Ülkenin sistemi *riba*ya bulaşmayı *zorunlu* kılıyorsa bunun günahı hafif olur diye düşünüyorum. Ama isteğe bağlı sigorta yaptırmamak bir seçenek olduğunda, bu seçeneği değerlendirmemenin de haklı bir gerekçesi olmaz diye düşünüyorum. Banka gibi, sigorta şirketi de kabarana kabaran katmak için ellerini ovuştururken mideniz bulanmadan prim ödeyebiliyorsanız sizde bir sorun var demektir.

Bankaya kredi için gittiğinizdeki veya taşınmazı sahibinden kiraladığınızdaki ilişki, sigortada da bulunur. Sigorta şirketi zengin olduğu, siz yoksul olduğunuz için sigorta şirketine para ödersiniz. Yani zengin daha zengin, yoksul daha yoksul olur. Kaza gerçekleşse ve tazminat ödense bile siz daha zengin olmazsınız, sigorta şirketi de daha yoksul olmaz.

Bir de kazanın yaygın olması durumu var ki, sistemin ayrı bir rezilliğidir. Büyük deprem, sel, savaş gibi felaket durumlarında sigorta şirketleri iflas eder ve borcunu ödeyemez. Modern zamanlarda bolca örneğini gördüğümüz bu durum tam bir rezilliktir (Ar. *hiz*) çünkü *Tağut*, birkaç şirket hissedarının çıkarını binlerce alacaklının çıkarının önünde tutmuştur. Ülkemizde bankalar iflas ettiğinde de aynı şeyi gördük. Binlerce kişi alacağını alamadı. Ne yazık ki hak etmediklerini söylemek iyimserlik olacaktır. Bankaya parasını emanet eden de, sigorta şirketine prim ödeyen de *riba* döngüsünden bir şekilde yararlandığı için kazancını kirletmekte, masumiyetini yitirmektedir. Sözgelimi herhangi bir nedenle banka müşterilerinin üçte biri parasını çekmek istese, hiçbir banka bu parayı ödeyemez. Çünkü *kısmi rezerv sistemi* nedeniyle hesap özetinizde görünen para, aslında bankanın elinde yoktur. Hesabınızda görünen para yalnızca bankanın *sözüdür*. Kredi aldığınızda banka, kendisinde olmayan parayı size borç verir. *Tağut* bu yetkiyi kişilere vermez ama bankaya ve sigorta şirketine verir. Aynı şekilde sigorta şirketi, ödeyemeyeceği kadar yükümlülüğün altına imza atar. Müşterilerin hepsi değil, üçte biri bile aynı anda kazaya uğrayıp tazminat talep etse şirket iflas ediverir. Bu aslında dolandırıcılığın yasal olma durumudur. Burada hiçbir abartı kullanmıyorum. Bunu siz yaptığınızda sizi hapse atarlar. Bir saadet zinciri kurduğunuzda, birinden faiz taahhüdüyle borç alırsınız. Sonra bir başkasından aldığınız borcu faiz olarak önceki alacaklıya ödersiniz. Bu şekilde binlerce kişiden borç almayı sürdürebilirsiniz. Ama sürecin hiçbir anında borçlarınızın tamamını ödeyecek durumda değilsinizdir. Zaten bu yüzden, genişlemesi duran saadet zincirleri çöker. Banka ve sigorta sistemi sürekli genişlemek zorunda olan bir

saadet zinciridir. Yeryüzünün toplam ekonomisi büyüyemediğinde parça parça çökecektir. Allah'ın doğadaki ayetlerini okumayı bilenler için Kuran'ın taahhüdü de budur.

Oysa yardımlaşma sandıkları benzeri, zorunlu olan ve kamunun dayanışması adına yürütülen bir kaza sigortası sistemi olsa, alacaklıların mağdur olmasını önlemek çok daha kolay olacaktır. Tazminatlar ödenemese bile böyle bir durumda kimin kimden alacağı olacaktır? Yaygın kaza, yani herkesin başına gelen kaza kimsenin iradesiyle olmamıştır, dolayısıyla kimse kimseye haksızlık etmiş olmaz.

Oysa kar amaçlı sigorta sistemi, dayanışma ve paylaşım ahlakını reddeder. Bu sistemde herkes yalnızca kendi çıkarını kovalamakla sorumludur. Bundan dolayı sigorta şirketinin, yaygın kaza nedeniyle tazminatları ödeyememe durumunda herhangi bir gerekçenin arkasına sığınması meşru olmamalıdır. Bütün sigortalıların malı aynı anda yansa bile sigorta şirketinin anında ödeme yapmak dışında bir seçeneği olmamalıdır. Koşullar ne olursa olsun anında ödeme yapmak dışındaki her seçenek zulümdür.

Taşınmaz kredisinin topluma net yarar mı, zarar mı getirdiğini anlamak için inşaat sektörü, belediyecilik, kolay para kazanma hırsı gibi bileşenlerin de hesaba katılması gerektiğini söylemiştim. Aynı ölçü sigortacılık için de geçerlidir. Herkesin bildiği bir konu olduğu için otomobil örneği üzerinden açıklayayım. Kaskonun varlığı, üreticileri zor onarılan, parçası pahalı olan, en küçük bir hasar için yetkili servis müdahalesi gerektiren makineler tasarlamaya yöneltir. Taşıt yalnızca fabrikayı ucuz yoldan terk etmesi gözetilerek tasarlanır. Kaskonun var olmadığı bir evrende birbiri yerine kullanılabilen modüler parçalar, markalar arası evrensel parçalar, işleticinin kendisinin onarıp yenileyebileceği yalın tasarımlar piyasaya egemen olurdu. Çünkü tüketicinin talebi bu yönde olurdu. Böyle bir evreni gözümüzde canlandırmakta epey zorlanıyoruz çünkü balığın suyu göremediği gibi, içinde doğup büyüdüğümüz bu *tağut* düzenini göremiyoruz. "Faizsiz ekonomi olmaz", "fikri mülkiyet hakları olmadan endüstri olmaz", "sigorta olmadan yatırım olmaz" gibi ezberleri papağan gibi yineliyoruz. Tanıyı koyamayan şifayı hiç bulamaz.

Motorlu taşıtlar bağlamında kaza sigortası için bu muhasebenin benzerini hükümetlerin borçlanma yetkisi için de yapabiliriz. Üniversitelerin, belediyelerin, merkezi hükümetlerin borçlanması anayasa düzeyinde yasaklanmış olsaydı, sistemler buna göre kurulmuş olsaydı bu tüzel kişiliklerin yaptıkları yatırımlar çok daha verimli olacaktı. Çünkü hiçbir yönetime kendisinden sonraki yönetimin kucağına bırakacağı borçları yığma yetkisi verilmeyecekti. Her yönetici elinde ne varsa onu yetirmek zorunda kalacaktı. Her kafasına estiğinde bankerlere bono satamayan bir hükümetin yaptığı bütçe de çok farklı olacaktır. Böyle bir durumda harcama alışkanlıkları çok farklı olacaktır. "Liberal" ekonomilerde gördüğümüz boz-yeniden yap döngüleri daha az görülecektir. Kaldırımlar sökülüp yeniden yapılmayacaktır. Borçlanma yetkisinin nasıl bir yıkıma yol açtığını satır aralarında anlatmaktan azicim. Ne yazık ki bunu kavramak için okumaktan başka yolumuz yok. Bu sayfada verdiğim kaynaklar ortalama kişi için iyi bir başlangıç olacak, arif kişi için ise yeterli olacaktır.

"Bankada /sigorta şirketinde çalışıyorum, hükmü nedir?"

Siz doğrudan kabaranı yemiyorsunuz, emeğinizi satıyor ve karşılığını alıyorsunuz. Ama **salt kabaranı yemek üzerine kurulu olan ve hiçbir hizmet üretmeyen** bir örgütün işini yapıyorsunuz. Kazancınız lekelidir ama *riba*yı yiyenlerle bir tutulamazsınız. Burası da bulanık bir alan. Hani banka inşaatında işçi olarak çalışmak gibi bir şey… Veya bir uyuşturucu satıcısına otomobil satmak gibi… Veya bir mafya babasına ruhsatlı silah satmak gibi… Bunların temiz alışverişler olduğu söylenemez. Ama bunlarla bir arada yaşamak zorunda isek çizgiyi bir yerden çekmek zorundayız. Her şey caizdir veya yasaktır diyebileceğimiz keskinlikte siyah ve beyaz olmak zorunda da değil. Örneğin bira fabrikasına hissedar olmak kötü mü? Kötü. Peki, fabrikada gıda mühendisi olmak? Fabrikada temizlik işçisi olmak? Fabrikaya

güvenlik yazılımı satmak? Fabrikaya güvenlik yazılımı yapan şirkette çaycı olmak? O çaycıya çay satan bakkal olmak? Çizgiyi bir yerden çekmek ve iç tarafını temiz saymak zorundayız. Siz bu çizgiyi az öteden çekersiniz, ben biraz beriden, o değişir. Her soruya evet veya hayır yanıtı aramak sığlığına düşmeden kötülüğün basamaklarını tanımlamaya çalışmak daha yararlı olabilir. Az kötüden çok kötüye doğru sıralamanın bir örneği şöyle olabilir:

Bir banka şubesinde çaycı olmak…

Bir başka şubesinde veznedar olmak…

Bir bankada müfettiş olmak…

Bir bankada haciz-icra yöneticisi olmak…

Bir bankanın üst yöneticisi olmak…

Bir bankanın büyük hissedarı olmak…

Müşteriler için de benzer bir yelpaze çizebiliriz. İyilik ve kötülük görelidir. Bu görelilik kişiden kişiye değişme anlamına gelmez. İyi işlerin ve kötü işlerin kendi aralarında göreli olduğu anlamına gelir. "Doğru yolda" olmamız gerekiyor, doğru durakta değil. Çünkü varılacak bir durak yoktur. Sürekli bir arınma çabasında olmamız gerekiyor. Tam bir arınmışlık durumuna ulaşıp çabalamaya son vermek gibi bir durum yoktur. Bulunduğumuz her durum, görece temiz ve görece kirli seçeneklerden birine yönelmemizi gerektiren durumdur. Görece kirli seçeneğe yöneldikçe sınav ağırlaşır. Görece temiz seçeneğe yöneldikçe sınav hafifler. Bankadaki veya sigorta şirketindeki işinizi bırakınca açlıktan ölecek değilseniz bırakır, vicdanınızı temizlersiniz.

"Bunların hiçbirini yapmıyorum ama paramı /malımı da harcamıyorum, hükmü nedir?"

> *…Altını ve gümüşü biriktirenler ve Allah'ın yolunda yardımlaşmak amacıyla onları paylaşmayanlar; artık acı bir cezayı onlara bildir. 9:34*

Bu ve benzeri ayetler size gerekçe bildirmez. Ama gerekçeyi çevrenizi gözleyerek =bilgi edinerek =düşünerek =araştırarak =tefekkür ederek çıkarsayabilirsiniz. Paranın ölçtüğü tek değer insan emeğidir. Değer saklama birimlerinin hepsi insan emeğini ölçer. İnsan emeği insanı sağ tutan tek şeydir. Dolaşıma girmemiş her bir değer saklama aracı, satın alınabilecek iken satın alınmamış insan emeği demektir. Yani çevrenizde, karşınızda emeğini satarak karnını doyurmak için bekleşen insanlar (=işsizler, yoksullar) ve satacak emeği olmadığı halde karnını doyurmakta zorlanan insanlar (=kimsesizler, çaresizler, hastalar, yaşlılar, düşkünler, tutsaklar, burs bekleyen öğrenciler) var iken bunları yığıp bekletmeniz topluma zarar verir. Biriktirmek ancak meşru ve iyi bir amaca harcanması tasarlandığı durumlarda iyi olabilir.

Biriktirmek kötüdür. Allah *çoğaltmak amaçlı* biriktirmeyi kötü bir şey olduğu için yasaklamıştır. Kişi, ihtiyacından fazla olan malı, parayı, değeri biriktirdiğinde ve harcamayarak dolaşıma sokmadığında, yani onları emekle takas etmediğinde topluma kötülük etmiş olur. Çünkü en başta paranın ve malın varlık amacı insanların onlardan yararlanmasıdır. Birikmiş mal ve para, bu yazıda verilen kaynakları incelediğinizde açıkça anlayacağınız gibi, daha fazla mal ve parayı kendine çeker. Çünkü herkes yoksul doğar ve çalışarak kazanır. Bu demektir ki gençlerin ve yoksulların birikmişleri yoktur, yalnızca satacak emekleri vardır. Kişi, önceden sattığı emeği ile biriktirdiği değerleri harcayarak kendisinden

sonrakilerin emeği ile takas etmediğinde, ondan sonrakiler emeklerini satamaz duruma geliyorlar. Malı ve parayı dağıtarak onların emeklerini satın alması gerekiyor ki çevrim tamamlansın ve zenginlik paylaşılsın. Bunu yapmadığında, yoksul kişi zengin kişinin eline bakıyor, karnını doyursun diye. Oysa zengin kişinin yoksul kişiye "sadaka" vermekten önceki görevi, onu çalıştırarak emeğinin karşılığını vermek ve böylece zenginliğini onunla paylaşmaktır. Ki o da kazandığını harcasın ve para toplumun dört köşesine böylece dağılsın. Zenginler çoğaltmak amacıyla biriktirdiklerinde, yoksulluğu artırmış oluyorlar. Yoksulun hakkı zenginden isteyeceği sadaka değil, zenginden istemesi gereken ***iş***tir. Türkçedeki geleneksel anlamıyla sadaka, yoksulluğu azaltmaz, sürdürür. Harcama, yoksulluğu azaltır. *Riba* ise yoksulluğa *neden olur*. Çünkü çoğaltmak amaçlı biriktirmeye yol açar.

Yatırım amaçlı veya harcamak amaçlı biriktirme bunun dışındadır. Örneğin burada konutunuzu veya işyerinizi kredi çekmeden, biriktirerek almanızı öneriyorum. Bu kötülük değildir çünkü birikmiş olan değerin *tamamı* çevrime geri girecektir.

*Riba*nın, yani rantın ve faizin yasal olduğu, yani Eski Dünya'da çokça örneğini gördüğümüz gibi ölüm, sürgün, hapis, müsadere gibi çok ağır cezalarla yasadışı yapılmadığı düzenler, biriktirmeyi ödüllendirir. Bu düzenlerde para parayı çeker ve böyle olduğu için de düzen biriktirmeyi ve harcamamayı özendirir; ödüllendirir. Kuran, rantı ve faizi ilke olarak yasaklayarak paranın parayı çektiği sistemleri dolayısıyla yasadışı yapmıştır. Kuran, yoksulluğun kula kulluk vesilesi olmaması için zenginliğin tabana yayılmasını istiyor.

Roma'nın gerileme döneminde altın madenleri kurumaya başladı. Doğu ülkeleri ile yaptığı ticarette dış ticaret açığı veriyor, yani altınını ticaret yoluyla yitiriyordu. Ülke içinde dolaşan altının azalması, deflasyona yol açtı. Bir başka deyişle ürün ve hizmetlerin fiyatlarının düşmesine, bir başka deyişle para biriminin değerinin yükselmesine yol açtı. Bu durum insanların ellerindeki paraya daha da sıkı sarılmasına ve biriktirmesine yol açtı. Paranın harcanmaması, pozitif geribesleme örneği olarak para kıtlığını ve dolayısıyla deflasyonu daha da artırdı. Tarihçiler, İmparatorluğun sonunda dağılmasında bunun önemli bir etken olduğunu yazarlar. Kuran'ın buyruğunun gerekçesi açıkça görülmektedir. Biriktirmenin yasak olması, *riba*nın yasak olmasının kardeşidir.

Tasavvufçular, gizemciler, Diyalog'cular sizi Kuran'ın bireysel bir din öğrettiğine inandırmaya çalışır ve size yalan söylerler. Sekülerlikle kavgalı olmayışları da bundandır. Kuran bütünüyle toplumsal bir doğrular bütününü öğretir. Türkiye'de *riba*nın türlü biçimleri yasal ise bunun cezasını sisteme taraftar olsun, muhalif olsun herkes ödüyor:

> *İçinizden sadece zulmedenlere çatmakla kalmayacak bir fitneden korkun. Bilin ki Allah'ın gazabı çok şiddetlidir. 8:25 (Y. N. Öztürk)*

Durum böyleyken, yani yalnızca Türkiye topraklarına ayak basıyor olmakla bile kirleniyorken biriktirirseniz suç işler, iyice kirlenir ve ödeyemeyeceğiniz bir yükün altına girersiniz. Harcayın. Harcamaya karar verince nereye harcayacağınızı düşünmeye başlayacaksınız. Çünkü iyi bir şeye harcamak zorundasınız; uçağa atlayıp dünya turu yaparak paranızı savuramazsınız. Keşke "Paramı nasıl biriktireyim de *riba*ya doyayım?" diye soranların hiç olmazsa onda biri kadar "Paramla hangi iyiliği yapayım?" diye soranlar olsaydı.

"Faizsiz ekonomi olmaz. Böyle bir sistem hiç olmadı."

Yalan! *Homo Sapiens* kimine göre bir milyon yıldır, kimine göre yüz bin yıldır var. Modern zamanlar dışında faiz ya hiç yoktu, ya da çok dar bir çevrede geçici olarak var oldu. Ama ekonomi hep var oldu.

Faizsiz düzenin olanaksız olduğunu söyleyen kişiler emin olun bu işi hiç araştırmadılar bile. Örneğin bu kişiler paranın takas yerine geliştirilen bir sistem olduğu gibi hurafelere inanırlar.[11] Yirminci yüzyılda komünist düzenlerde kimse faizden para kazanmadı örneğin. En basitinden şöyle bir senaryo düşünün: Borç verme işini bir kamu kurumu üstlenir. Para basmak hükümetin yetkisi olduğu için enflasyon bir zorunluluk olmaktan çıkar. Borç, faizsiz olur. Birikimi saklamak ücretsiz olur. Kimse borç ve mevduat işinden para kazanmaz. Borcunu ödemeyen, bir sonraki borç alma hakkını aşama aşama yitirir. Kaza sigortaları bir kamu havuzuna ait olur. Kimse sigorta işinden para kazanmaz. Paranın zaman değeri olmadığı için cimrilik yapmak için azmettirici neden olmaz. Hatta mevduata kasıtlı olarak eksi faiz uygulanabilir. Bunları gerçekleştirmek için komünist olmak veya özel mülkiyeti veya girişim özgürlüğünü ortadan kaldırmak gerekmiyor.

Bunlara gülüp geçerler. Çünkü onlar *Tağut*'a secde ettiler. Söyleyeceğiniz hiç bir şey onları ikna etmeyecek. Faizsiz bir yaşamın var olabileceğinin örneklerini veren elli tane kitap okusanız, hepsini onların önüne serseniz yine kabul etmeyecekler. Onlar zaten 600 sayfalık Kuran'ı okumaya üşendiler, faizsiz düzeni anlatan kitapları niye okusunlar? Onların gözleri görmez zaten, faizin uygarlığı nasıl çöküşe götürdüğünü istediğiniz kadar anlatın. Çünkü onlar bayağı yaşamın (Ar. *dunya*) çıkarını, kalıcı sonucun (Ar. *ahira*) üstünde tuttular. Oyuncak, otomobil, ev, fabrika ve güç, çekici olmasaydı kimse kirlenmezdi. Sakın yanılmayın, Tanrı'nın hiç birimize ihtiyacı yok. Bir tufanlık işi var bu yıkılmaz sandığınız piramidin. Dikkat edin, o gün geldiğinde sizi de gemiye almaları için onlara verecek bir nedeniniz olsun.

"İktisat diploman yok, ileri geri konuşuyorsun."

İktisat diploması olanlar söylemeleri gerekenleri söylemedikleri için bunları söylemek bana düşüyor. Burada verdiğim kaynaklardaki bilgileri çürütebilen bir iktisatçı çıkarsa bana lütfen bildirin.

İktisatçılara ve bilim dalı uzmanlarına din adamı muamelesi yapmayın. İktisatçılar din adamlarına, yani rahip ve hahamlara fazlasıyla benzer oldular. Yalnızca kendi dillerinde yazılmış kutsal kitapları var… Yalnızca kendilerinin bilebildiği konular var… Kendilerine özel jargonları, meclisleri, binaları var… "Din işleriyle devlet işleri" onlarda da ayrılmış. Yani seçilmişler bile iktisattan anlamadıklarını düşünüp para ve banka sistemi konusundaki kararları onlara bırakıyorlar. Verdiğim kaynaklardan anlayacağınız üzere iktisat, sanmamızı istedikleri kadar karışık değil. Tıpkı İslam'ın birilerinin sanmamızı istedikleri kadar karışık olmadığı gibi… İktisatçılara baktıkça Sanhedrin hahamlarını, Ferisîleri görür gibi oluyorum.

Kimseye vicdanımızı kiraya vermedik. İktisatçılar ve din bilirkişileri görevlerini yapsalardı, benim gibi sarı çizmeli Mehmet Ağa'lara söz düşmezdi. Keşke yazılıp çizilmesi gerekenleri çoktan yazıp çizmiş, toplumda bilinir kılmış olsalardı. Keşke geleceğin sorunları üzerine harıl harıl çalışıyor olsalardı. Keşke burada bulanık ve gri alan olarak belirttiğim konular, yanıtlayamadığım sorularla ilgili tartışmayı derinleştirmiş, bir birikim yaratmış olsalardı.

***

[11] Toplumbilimci Marcel Mauss'un Armağan Üzerine Deneme kitabında çürütmesi bulunabilir. Ayrıca bkz: Dalton, G., *Barter,* Journal of Economic Issues (1982), 16.1.182; Seaford, Richard, *Money and the Early Greek Mind,* Cambridge: Cambridge University Press, 2004. s.292.

Size şunları söyleyenlerin hepsi de ya mekanizmayı anlamamıştır ya da kasıtlı olarak yalan söylüyordur:

- "Enflasyon kadar faiz haram değil" diyenler,
- "Faizsiz bankacılık caiz" diyenler,
- "Yatırım fonu caiz" diyenler,
- *"Future* işlem vb. türev işlemler caiz" diyenler,
- "Borsa caiz" diyenler,
- "Faizi yalnızca almak yasak, vermek serbest" diyenler,
- "Kredi çekmek caiz" diyenler,
- "Taşınmazı piyasa rayicinden kiraya vermek caiz" diyenler,
- Ve "faizsiz ekonomi olanaksızdır" diyenler.

Hepsi de yanlış yargılar. Bu yargıları veren anam, babam olsa tanımam; yanlıştır. Kötünün neden kötü olduğunu ilkokul çocuğunun anlayacağı basitlikte açıkladım. Faizsiz bir düzenin olanaklı olduğunun ipuçlarını şu kadarcık yazının satır aralarında verdim, eğer farkındaysanız.

Ek: Petro-Dolar Döngüsü

Bu konuyu öğrenmenin gerekliliğini vurgulayabilmekten acizim. Bunu bilmeyen kişilere, Batı kültürüne içkin ikiyüzlülüğü anlatmak çok zor görünüyor. Bunu bilmeyen kişiler ABD başta olmak üzere Batının elde ettiklerini, "adamlar çalışıyor, bilim yapıyor, teknoloji geliştiriyor, sistem tasarlıyor, akla yatırım yapıyor" gibi gözlemlerle açıklanabileceğini düşünmeyi sürdürecekler.

Bu döngünün en basit anlatımı şudur:

Bir gezegen var. Burada on kişi yaşıyor. Yalnız bu on kişinin hepsi bir şeyler üretiyor. Biri toprakla uğraşıp, buğday, sebze meyve üretiyor. Diğerinin makineleri var, giysi üretiyor. Diğeri otomobil üretiyor. Diğeri mobilya, başkası gıda vb. Birisinin de bilgisayarı var, bir tuşuna basıp sadece kağıt çıkarıyor. Bu kâğıdı, otomobil üretene veriyor, otomobil alıyor. Giysi üretene verip giysi, yiyecek üretene verip yiyecek alıyor. Daha sonra diyor ki: 'Siz bundan sonra birbirinizden alış verişi benim size verdiğim kağıtla yapın. Sebze üreten, benim verdiğim kâğıdı giysi üretene verip giysi alsın. Giysi üreten, o kağıdı otomobil üretene verip otomobil alsın.' Bilgisayarı olan kişi hiçbir şey üretmiyor, dilediği kadar ürün ve hizmet satın alıp karşılığında bilgisayarın tuşuna basıyor. Gezegendekiler nasıl sömürüldüklerine uyanmazlarsa bir süre sonra bütün gezegen bilgisayarın başındaki adamın eline geçecek, herkes o adama köle olacaktır.[12]

Bu öyküde bilgisayarın başında oturan kişi, özel bir banka olan ABD Merkez Bankası'nın sahibi ve ABD halkıdır.

Önceki yazılarımda İkinci Dünya Savaşı'nın bitmediğini söylemiştim. İkinci Dünya Savaşı'na Türkiye'nin girmemiş olması, Türkiye'nin bu savaşta taraf olmadığı ve bugün savaşın doğrudan sonuçlarını yaşamadığımız anlamına gelmiyor. İçinde bulunduğumuz dünya sistemi (=*din*), savaşı kazananların sistemidir. Savaşı ABD, İngiltere ve Yahudi ulusu kazanmıştır. Okulda bize ne öğretileceğinden gazetede ne okuyacağımıza, nasıl giyineceğimizden ne yiyeceğimize, hangi işlerde çalışacağımızdan ne kadar kazanacağımıza, ne düşüneceğimizden neye inanacağımıza kadar pek çok şeye büyük ölçüde –ve

[12] Öykü http://www.profdrarifyavuz.com/tr/information/event/112 adresinden alınmıştır. Şu anda site çevrimdışıdır.

gittikçe artan ölçülerde– savaşı kazananlar karar vermektedir. Para ve bankacılık sistemi de bu yeni dinin bir parçasıdır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ABD, Avrupa ülkelerine bellerini doğrultmaları için borç verdi ve dolara altın karşılığı biçti. Buna Bretton-Woods anlaşması denir. Buna göre ABD doları güvenilir değer saklama aracıydı. Uluslararası ticarette biriktirdiği doları ABD'ye veren her ülke, karşılığında altın alabilecekti. Fransa 1960'larda dolar rezervinin bütününü altına çevirmeye kalkınca öbür ülkeler de onu izlediler. DeGaulle'e düzenlenen suikast girişiminin bununla ilgili olduğu düşünülür. Kasasında söz verdiği kadar altın olmayan veya kurduğu tezgahın bozulacağını düşünen ABD, sözünden döndü ve altın karşılığını 1971'de kaldırdı. O günden beri dolar karşılıksız basılır. Çin'in dış ticaret fazlası nedeniyle elinde biriken dolarları değişebileceği tek şey, yine bir başka değersiz kağıt olan ABD hazine bonosudur. Çin kazıklandığını ve bunun böyle gitmeyeceğini bildiği için gücü yettiğince dünyanın dört yanından mal mülk almaya çalışıyor.

İşte ABD merkez bankasının (FED) karşılıksız dolar basmasını sağlayan şey, petrol ticaretinin dolarla yapılmasıdır. Savaş sonrasında ABD'nin dünyanın her yerine kurduğu üsler, aslında onları SSCB'ye karşı koruyan kaleler değil, bizzat o ülkelerin kafasına dayanmış silahlardır. Saddam Hüseyin avroyla petrol satmaya kalktığında onun ipi, Ortadoğu'da kurulmuş ABD üsleri aracılığıyla çekilmiştir. Komünizmin varlığı aslında ABD'nin ekmeğine yağ sürmüş, dilediği yere asker çıkarmasının ve petro-dolar döngüsünü kurabilmesinin bahanesi olmuştur.

Petro-dolar döngüsü, ABD'nin "enflasyonunu ihraç etmesini" sağlar. Bu şu demektir: ABD, ithal mallarını karşılıksız bastığı parayla, yani kendi parasıyla aldığı için fazladan bastığı para ülkede enflasyona neden olmaz. Eğer o da her ülke gibi başkasının parasıyla ithalat yapmak zorunda olsaydı ekonomisi çoktan küçülmüş ve yerkürenin dört köşesindeki askeri üsleri besleyemez olmuştu. Ne dediğimi anladınız mı? Derin bir nefes alın ve yavaşça okuyun… ABD, yeryüzünün dört köşesine kurduğu askeri üsleri, uluslararası ticaretin dolarla yapılması için yaptırım gücü olarak kullanıyor. Ve bu sayede kendi parasıyla sınırsız ithalat yapabildiği için karşılıksız zenginleşiyor ve üsleri bu zenginlikle ayakta tutabiliyor. **Yani kafamıza dayanmış olan silahın parasını biz veriyoruz.** Yani İkinci Dünya Savaşı'nı kazananlardan yana olmuş ülkeler, bunun bedelini kendi kafalarına dayanmış olan silahları finanse ederek ödediler. *Tağut*'a secde etmenin faturalarından biri…

İngiltere ve Fransa, Bretton-Woods taahhüdünü bozan ABD'ye sesini çıkaramadı çünkü İkinci Dünya Savaşı'nda ona teslim olmuşlardı. Bağımsız olmamayı seçtiler ve bu yolda attıkları her adım, bağımsızlıklarını biraz daha zora soktu. ABD'ye "Altınımızı ver" diyemediler, çünkü dört yanları ABD askeriyle çevriliyken "yoksa…" diye başladıkları cümleyi tamamlayamazlardı. Zaten İngiltere ve Fransa, kendisini yöneten hainler tarafından iki kez gereksiz olarak savaşa sokulmuştu. Yani onları ABD'ye secde etmek zorunda bırakan savaşlar kendilerine değil, ABD'ye yaradı. Bu tezgaha uyanmayalım diye hep savaşları Almanya'nın başlattığını ve kötü adamın Almanya olduğunu kafamıza çakarlar; yalandır.

ABD'nin yararından kasıt ise asla halkının yararı değildir. Çünkü ABD halkı kendini yöneten hainler tarafından sermaye tekeline secde ettirilmiştir. Bu secde ediş önce 1913'te merkez bankası işlevinin özel bankalara verilmesiyle (FED'in kurulması), ardından anayasaya aykırı olarak bireysel gelir vergisi getirilmesiyle (IRS'in kurulması), ardından kafasına göre başkanları ve başkan adaylarını öldürebilen derin devlet mekanizmasının Washington'a çöreklenmesiyle tamamlanmıştır. ABD halkının Petro-dolar döngüsünden yararlanması, ağza bir parmak bal ayarında olan maddi bolluktur, egemenlik değildir. Egemenlik, piramidin tepesinde yoğunlaşmıştır. Piramidin tepesi ise bir avuç banker, birkaç çokuluslu şirket ve bunların birbirlerini boğazlamadan tezgahı sürdürmelerini sağlayan masonluk örgütüdür. Bu da apayrı bir çalışmanın konusudur. Bu döngünün nasıl kırılacağı da ayrı bir çalışma konusudur. Ama varlığını bilmediğiniz zinciri kıramazsınız. Önce aydınlanma seferberliğine gireceğiz.

Umduğu Yanıtları Bulamayan ve İçi Sıkılan Okuyucuya Not

De ki: "Pis şeylerin çok olması seni şaşırtıyor olsa da pis ile temiz bir değildir. Artık Allah'a yönelik sorumluluk bilinci taşıyın; ey sağduyulu olanlar! Böylece belki kurtuluşa erişirsiniz!" 5:100

De ki: "Babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, en yakınlarınız, kazandığınız mallar, azalmasından korktuğunuz ticaret ve hoşlandığınız konutlar Allah'tan, onun elçisinden ve onun yolunda çaba göstermekten daha çok hoşunuza gidiyorsa artık Allah'ın buyruğu yerine gelinceye dek bekleyin. Çünkü Allah yoldan çıkmış bir toplumu doğru yola eriştirmez!" 9:24

Kim verir ve sakınırsa ve güzeli doğrulursa biz ona en kolay olanı kolaylaştıracağız. 92:4-7